

Osavuositointakertomus 1.1.–30.9.2020

EDUNVALVONTA

Vuoden 2020 kärkihankkeet

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
I	Valtakunnallisen edunvalvonnan kehittäminen	Liiton edunvalvonta on rohkeaa, näkyvää ja vaikuttavaa. Vaikuttamistyö on edistyksellistä ja ennakoivaa.	Arvioidaan valtakunnallisen edunvalvonnan nykytilaa ja tunnistetaan tärkeimmät kehittämiskohteet. Luodaan tämän pohjalta valtakunnallisen edunvalvonnan kehittämissuunnitelma ja pannaan se käytäntöön. Terävöitetään edunvalvonnan toimivia toimintatapoja ja luodaan uusia, tehokkaita malleja vaikuttamistyöhön. Luodaan ja otetaan käyttöön toimintatapoja ja työkaluja edunvalvonnan jatkuvuuden varmistamiseksi.	Valtakunnallisen edunvalvonnan kehittämissuunnitelman suunnittelua on tehty, ja siihen liittyviä kartoituksia on aloitettu. Puheenjohtajan on tarkoitus tavata alumnipuheenjohtajia ja -asiantuntijoita loppusyksyn aikana ja haastatella heitä edunvalvonnan kehittämisestä. Tarvittaessa projektia jatketaan vuonna 2021. Ollaan kartoitettu vuosien 2015-2020 jäsenkysely ja koottu ne yhteen listaan, jotta seuraavien selvitysaiheiden pohtiminen olisi helpompaa. Edunvalvonnan Drive-kansio on päivitetty, jotta se palvelisi paremmin päivittäistä työtä. Lisäksi on tehty Drive-ohje, jotta henkilöstön vaihtuessa tiedot siirtyvät eteenpäin. Suunnitteilla oli pohtia, miten edunvalvontaa voisi selkeämmin sanoittaa esimerkiksi koulukäynneillä lukiolaisille, mutta uusia ideoita ei syntynyt, vaan panostettiin muutoin selkeyteen.
II	Paikallisen edunvalvonnan kehittäminen	Paikallinen edunvalvonta on vaikuttavaa ja alati kehittyvää.	nykytilaa ja laaditaan askelmerkit paikallisen edunvalvonnan kehittämiseen. Luodaan piirien edunvalvonnan perinnönsiirrolle parempia työkaluja ja käytänteitä. Luodaan ja jaetaan edunvalvonnan työkaluja ja käytänteitä toimijoille. Luodaan konsepteja paikallisen edunvalvonnan toiminnan tueksi. Rakennetaan piirien edunvalvontavastaavien ja toimiston edunvalvonta-asiantuntijoiden välille viestintäyhteys. Peilataan paikallisen edunvalvonnan kehittämistä paikallisten opetussuunnitelmien valmistelun ja tulevien kuntavaalien kautta. Valmistellaan vuoden 2021 kuntavaalikampanja yhdessä piirien ja	Edunvalvontamateriaaleja on tuotettu piireille ja opiskelijakunnille enimmäkseen koronaepidemiaan ja etävaikuttamiseen liittyen, joten muiden vaikuttamismateriaalien valmistelu on siirtynyt eteenpäin. Paikallisen edunvalvonnan kehittämissuunnitelmaa ei ole toistaiseksi valmisteltu. Syksyn aikana on tarkoitus tehdä kysely paikallisen edunvalvonnan kehittämisestä piirien edunvalvontavastaaville, ja luoda sen pohjalta kehityskohteiden lista. Edunvalvontavastaavilla on yhteinen Whatsapp-ryhmä, jossa myös liiton edunvalvonta-asiantuntijat ovat mukana. Ryhmässä on käyty keskusteluja ajankohtaisista aiheista ja sinne on jaettu tietoa edunvalvonnan keskeisistä teemoista. Vuoden 2021 kuntavaalikampanjan suunnittelu on aloitettu ja kampanjasuunnitelma tehty. Kampanjan suunnittelussa on osallistettu monia tahoja: toimiston porukalla on järjestetty ideointihetki, liittohallitus on päättänyt vaalitavoitteista ja aktiivitapahtumissa on ollut tietopaketteja ja ideoiden keräämistä. Etä-Watereilla koulutetaan opiskelijakuntia ja kerätään ajatuksia kampanjasta. Lisäksi kampanjan visuaalista ilmettä ja slogania varten pidettiin tarjouskilpailu, jonka pohjalta valittiin viestintätoimisto avuksi kampanjan valmisteluun. Suomen nuorisovaltuuston kattojärjestö Allianssin kanssa tehty tiivistä yhteistyötä esim. kuntavaalikoneen suunnittelussa ja äänestysaktiivisuuden nostamiseen liittyvässä työryhmässä.
III	Toimintaympäristön muutos: Edunvalvontaviestinnän kehittäminen	Lukiolaiset näkevät liiton ensisijaisena lukiolaisten etuja ajavana tahona.	Tuodaan liiton edunvalvonta vahvemmin yhdeksi jäsenyyden markkinoinnin kärjistä. Tuetaan piirejä edunvalvonnallisessa viestinnässä. Tehdään edunvalvonnasta läpinäkyvää. Tehdään ajankohtaista sekä suunnitelmallista edunvalvontaviestintää. Luodaan uusia konsepteja edunvalvonnallisen toiminnan tuomiseksi esille lukiolaisille.	Edunvalvontaviestintää on kehitetty ad hoc -tyyliin, kun korona on muuttanut lukiolaisten elämää. Tilanteesta johtuen jäsenistöön ja potentiaalsiin jäseniin kohdistuvan edunvalvontaviestinnän kehittämistä ei ole tehty systemaattisesti. Edunvalvontaviestinnän suunnitelmallisuutta on kehitetty järjestämällä yhteisiä palavereja viestintäsuunnittelijan kanssa, ja lisäämällä somekalenteriin hyvissä ajoin tiedossa olevia edunvalvontaviestinnän teemoja. Edunvalvontaviestinnän vuosikello valmistellaan osana valtakunnallisen edunvalvonnan kehittämissuunnitelmaa. Kevätpäivillä pidettiin koulutus vastuullisesta viestinnästä niin yksilön kuin organisaation näkökulmasta, mikä linkittyi myös edunvalvontaviestintään. Twitterissä on julkaistu säännöllisesti kuvia ja twiittejä päättäjätapaamisista.

Jatkuvan toiminnan kuvaus

Nro	Toiminnan kuvaus	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Valtakunnallinen vaikuttaminen nuoria koskeviin asioihin ja lukiolaisten edustaminen	Liiton tavoitteet näkyvät kansallisessa päätöksenteossa.	Edustetaan lukiolaisia kaikissa merkittävässä lukiokoulutusta ja lukiolaisten hyvinvointia käsittelevissä työryhmissä ja toimielimissä. Vaikutetaan lukiolaisia koskevaan päätöksentekoon mm. tapaamalla merkittäviä päättäjiä, antamalla lausuntoja ja tarjoamalla asiantuntemusta päätöksenteon tueksi. Ylläpidetään ja luodaan laadukkaita verkostoja sidosryhmien kanssa.	Liiton työryhmäedustusten osalta on tehty kartoitus ja priorisointia sekä päivitystä osallistumisista. Liittohallituksen esityslistoille on lisätty tietoa työryhmien työstä avoimuuden lisäämiseksi. Poliittikotapaamisista laadittiin suunnitelma keväällä sekä syksyllä. Tapaamisia oli alkukevään aikana paljon, ja myös koronatilanteen aikana muutamia etätapaamisia. Vuoden 2020 aikana on tavattu mm. tasavallan presidentti, OKM:n virkamiehiä ja avustajia sekä sivistysvaliokunnan edustajia. Syksyn osalta tapaamisia ollut vähemmän, mutta loppusyksystä tavataan vielä kansanedustajia. Julkisen tapaamisrekisterin käyttöönottoa nettisivuille valmistellaan viestintäsuunnittelijan kanssa. Alun perin piirejä kannustettiin tapaamaan 100 kansanedustajaa tänä vuonna vaalittoman vuoden vuoksi, ja päivitettiin materiaalipaketti vuoden alussa. Koronatilanteen myötä piirejä on kannustettu etätapaamisiin ja päivitetty materiaalit uuteen tilanteeseen sopivaksi. Uutena tavoitteena vuodelle on, että piirit tapaisivat vähintään yhden kansanedustajan alueeltaan. Lisäksi piirejä on muistutettu tapaamisten raportoinnin tärkeydestä. Talvipäivillä edunvalvontavastaavia koulutettiin kuntavaikuttamisesta. Järjestettiin perinteinen Lukiolaisten ajankohtaiskatsaus poliittisten nuorisojärjestöjen edustajille 14.2. Tilaisuuteen osallistui 7 henkilöä eri poliittisista nuoriso- ja opiskelijajärjestöistä ja keskustelu oli laajaa. Heistä 3 osallistui kanssamme vanhojentanssiretkelle Helsingin Jäähallille. Puheenjohtaja on tavannut aktiivisesti eri sidosryhmiä vuoden aikana. Piirejä on kannustettu tapaamaan omia paikallisia sidosryhmiään ja pohtimaan yhteistyötä, muutama piiri on tavannutkin. Kannustamista jatketaan, lisäksi piirien osavuositointakertomuksissa kannustetaan tähän.
2	Opiskelijakuntien edunvalvonnan tukeminen	Opiskelijakunnat vaikuttavat aktiivisesti omissa kunnissaan ja lukioissaan.	Koulutetaan opiskelijakuntia vaikuttamaan lukioissa, kunnissa ja muissa paikallisissa yhteisöissä. Tarjotaan opiskelijakunnille tukea ja materiaalia vaikuttamistyöhön sekä viestitään ajankohtaisista vaikuttamisen paikoista.	Kevään Waterit peruttiin, joten kuntavaikuttamisen koulutus siirtyi syksyn E-Watereille. Syyspäivillä järjestettiin kuntavaikuttamiseen ja Lukiolaisten kuntavaalikampanjaan liittyvä workshop sekä vierailuva salipuheenvuoro vaikuttamisesta nuorena. Osana kuntavaalikampanjan valmistelua suunnitellaan opiskelijakunnille materiaalipaketti, jossa on ohjeita vaalivaikuttamiseen. Lisäksi piirejä ohjeistetaan kouluttamaan alueensa opiskelijakuntia. Opetussuunnitelmavaikuttamiseen liittyen järjestettiin viestintäkampanjana LOPS-viikot, jotka onnistuivat hyvin. Lisäksi tehtiin materiaaleja opiskelijakunnille. Opiskelijakunnille toteutettiin kysely LOPS-vaikuttamisesta kesäkuussa, missä selvisi, ettei monikaan ollut tietoinen SLL:n taustamateriaaleista LOPS-vaikuttamiseen - toimitettu uudelleen syksyllä.
3	Lukiokoulutuksen pedagoginen kehittäminen	Lukiokoulutus on laadukasta ja antaa kaikille opiskelijoille hyvät eväät elämään.	Kerätään palautetta opiskelijoilta lukion kehittämisestä ja ylioppilaskirjoituksista. Vaikutetaan lukiokoulutuksen lainsäädäntöön, opetussuunnitelmaan ja opettajankoulutukseen.	Koronakevään osalta on tehtiin tiivistä yhteistyötä YTL:n kanssa palautteen keräämiseksi yo-kirjoituksista poikkeuskeväänä. Lisäksi vaikutettiin YTL:n suuntaan, jotta syksyllä uusimisesta tuli osittain ilmaista kevään kirjoittajille sekä muihin olennaisiin kysymyksiin. Syksyllä selvitettiin Instagram-kyselyllä kirjoittajien kokemuksia ja jaettiin YTL:n omaa palautekyselyä. Valtion budjettivalmisteluun on vaikutettu monin eri tavoin. Kevään kehysriiheen liittyen oli useita tapaamisia sekä some-vaikuttamista Lukiolaisille tärkeistä teemoista. Tehtiin myös yhteiskannanotto opoihin liittyen toisen asteen opiskelijajärjestöjen kanssa. Lisäksi lausuttiin sivistysvaliokunnalle julkisen talouden suunnitelmasta. Syksyn budjettiriihivaikuttaminen alkoi jo kesällä, ja sitä varten työstettiin tavoitepaperi ja vaikuttamissuunnitelma. Tavoitteemme lähetettiin kaikille keskeisille toimijoille hallituspuolueissa. Budjettiriihen jälkeen vaikuttaminen jatkuu budjetin julkaisuun saakka. Budjettiriihessä päätettiin rahoituksesta lukion laatuohjelmalle (15M €), joten vastauskannanotossamme muistutimme kannastamme ottaa sen osaksi opiskelijapalautejärjestelmä. Ei olla luotu omaa mallia opiskelijapalautejärjestelmästä, koska se ei ollut ajankohtaista. Helmikuussa julkaistiin linjapaperi koulutuspoliittisen selonteon valmistelua varten. Koronaan liittyvät päivitykset valmisteilla.
4	Lukiolaisten tuki ja neuvonta	Yksittäiselle opiskelijalle on tarjolla tukea ja apua ongelmiinsa sekä tietoa lukiolaisten oikeuksista.	Tarjotaan tietoa ja vastataan opiskelijoiden kysymyksiin Lukiolaisoppaan kautta sekä suoraan lukiolaisille.	Lukiolaisopas päivitettiin nykyilainsäädännön mukaiseksi. Syksyllä järjestettiin somessa oikeusturvakampanja, jonka yhteydessä mainostettiin Lukiolaisopasta ja oikeusturvaneuvontaa liiton palveluna. Asiantuntijat ovat vastanneet lukiolaisten oikeusturvakysymyksiin sitä mukaa, kun niitä on tullut. Keväällä kysymyksiä tuli paljon liittyen koronaan, ylppäreihin, opiskelijavalintoihin ja opintotukimuutoksiin. Syksyllä oikeusturvakampanja kirvoitti paljon kysymyksiä edellä mainittujen lisäksi myös kurinpidosta. Kysymyksiin vastattiin sähköpostitse sekä Instagram-directissä ja -stooreissa.

5	Lukiolaisten osallisuus vaikuttamistyössä	Lukiolaiset osallistuvat liiton vaikuttamistyöhön.	<p>Perustetaan edunvalvonnallisia pop up -jaoksia osallistumaan vaikuttamistyöhön koskien ajankohtaisia yhteiskunnallisia aiheita.</p> <p>Kartoitetaan lukiolaisten, opiskelijakuntien ja piirien mielipiteitä tekemällä kyselyitä edunvalvonnallisista teemoista.</p> <p>Tarjotaan lukiolaisille ja opiskelijakunnille mahdollisuuksia osallistua asiakirjatyöstöön.</p>	<p>Vuoden 2020 aikana ei ole perustettu pop up -jaoksia. Etäopetukseen liittyvä jaos oli suunnitteilla, mutta sitä ei perustettu, sillä hakijoita ei ollut. Etäopetusperiaatteet julkaistiin eri muodossa eli vinkkilistana suoraan opetuksen järjestäjille yhdessä muiden 2. asteen järjestöjen kanssa.</p> <p>Vuonna 2019 valmisteltua väestöennuste-linjabateriaa ei ole vielä julkaistu. Seurataan Sitran työtä aiheesta ja julkaistaan mahdollisesti myöhemmin.</p> <p>Vuoden aikana on tehty paljon erilaisia kyselyitä lukiolaisille. Kyselyiden aiheita ovat olleet opiskelijavalinnat, koronatilanne, etäopetuksen jatko, Puhutaan panemisesta -kampanjan teemat ja yojuhlapäivä, ops-työ. Strategiavalmistelun yhteydessä edunvalvonnan kehittämistä kysyttiin myös sidosryhmiltä (ministeriöt, kansanedustajat, muut järjestöt, lukioiden henkilökunta).</p> <p>Tavoiteohjelman valmistelussa liittohallitus johti työtä ja osallisti mukaan asiantuntijat. Asiantuntijat olivat mukana kahdessa suunnittelupalaverissa ja työstivät valmistelijoiden tueksi taustamateriaalia erilaisista teemoista, tämän lisäksi teemoista keskusteltiin syksyn toiminnansuunnittelupäivillä. Lukiolais- ja opiskelijakuntakirjeissä oli elokuussa kysely keskusteltavista teemoista.</p> <p>Asiakirjat olivat kommenttikierroksella kentällä syyskuussa ja kommentit huomioitiin asiakirjavalmistelussa.</p>
6	Viestintä	Lukiolaiset, heidän huoltajansa ja lukion henkilökunta ovat kiinnostuneita ja tietoisia liiton kannoista sekä päätöksistä, jotka koskevat nuoria.	<p>Viestitään edunvalvonnallisista teemoista kiinnostavasti, vuorovaikutteisesti ja voimaannuttavasti niissä kanavissa, joita lukiolaiset käyttävät.</p> <p>Edunvalvontaviestinnässä otetaan huomioon myös lukiolaisten huoltajat ja lukion henkilökunta.</p> <p>Nostetaan esiin viestintäkanavissa piirien edunvalvonnallisia saavutuksia.</p>	<p>Lukioiden opetussuunnitelmatyöhön kannustava LOPS-viestintäkampanja toteutettiin piireissä viikoilla 6 ja 7. Lähes kaikki piirit osallistuivat kampanjaan. Piirit tekivät mielipidekirjoituksia ja some-viestintää. Lisäksi lopuksi piireiltä pyydettiin palautetta kampanjan toteuttamisesta tulevia yhteiskampanjoita varten.</p> <p>Kaikissa uutiskirjeissä on ollut mukana edunvalvonnan ajankohtaisia kuulumisia.</p> <p>Puheenjohtaja on tehnyt aktiivisesti IG-päivityksiä puheenjohtajan työstä henkilökohtaisella tilillään. Lukiolaisten tilille on suunnitteilla somepäivä, joka avaisi puheenjohtajan työtehtäviä.</p> <p>Piirit ovat tehneet vuoden 2020 aikana lukuisia mielipidekirjoituksia, erityisesti etäopetuksesta ja LOPSista. Asiantuntijat ovat tarjonneet apua kirjoitusten muotoiluun ja ideointiin.</p> <p>Edunvalvontaviestintää on tehty paljon liiton Instagram-tilillä ajankohtaisista aiheista, kuten etäopetuksesta, opiskelijavalinnoista ja opintotukimuutoksista. 35-vuotisjuhlavuoteen liittyvässä #35vaikuttavaatekoa-kampanjassa on esitelty liiton edunvalvonnallisia saavutuksia ja työn alla olevia aiheita. Lisäksi liiton Twitter-tilillä ollaan kommentoitu aktiivisesti ajankohtaisia uutisia tai muita puheenaiheita.</p> <p>Asiantuntijat tapaavat säännöllisesti viestintäsuunnittelijan kanssa, jotta viestintä olisi hyvin suunniteltua ja tulevaa voidaan suunnitella yhdessä. Asiantuntijat ovat saaneet tukea ja koulutusta viestinnän tekemiseen.</p> <p>OKM:n erillisrahoituksella toteutettiin opiskelijavalintoihin liittyvä viestintäkampanja yhteishaun aikana. Kampanjassa informoitiin lukiolaisia opiskelijavalintauudistuksesta sekä koronatilanteen vaikutuksista hakuun. Kampanjan osana tehtiin laaja kysymys-vastaus-paketti nettisivuille sekä useita sponsoroituja Instagram-julkaisuja, jotta ne tavoittaisivat mahdollisimman paljon nuoria.</p> <p>Vuoden aikana on toteutettu useita somekampanjoita. Puhjenneeseen koronatilanteeseen liittyen tehtiin maaliskuussa kysymys-vastaus -osio osaksi liiton nettisivuja, jossa oli laajasti tietoa etäopetukseen, hyvinvointiin ja ylioppilaskokeiden siirtymiseen liittyen.</p> <p>Lisäksi toteutettiin huhtikuussa piirien kanssa Opiskelijoiden mielenterveyspäivään liittyvä #mitätehtäis-kampanja, ja toukokuun alussa SAKKIn ja asiantuntijajärjestöjen kanssa jo perinteeksi muodostunut Puhutaan panemisesta -seksuaalioikeuskampanja. Elo-syyskuussa toteutettiin oikeusturvakampanja "Tunne oikeutesi", jossa kerrottiin Lukiolaisoppaasta sekä lukiolaisten oikeuksista ja velvollisuuksista.</p>

7	Yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistuminen	Liitto on aktiivinen yhteiskunnallinen keskustelija ja keskustelunherättäjä yhteiskunnallisista asioista nuorten näkökulmasta.	<p>Kannustetaan toimijoita osallistumaan edunvalvonnallisiin keskusteluihin sekä jakamaan liiton tuottamaa sisältöä sosiaalisessa mediassa. Tarjotaan toimijoille tietoa ajankohtaisista aiheista.</p> <p>Laaditaan kannanottoja ja lausuntoja ajankohtaisista aiheista. Seurataan yhteiskunnallista keskustelua. Tehdään keskustelunavauksia ja reagoidaan yhteiskunnalliseen, nuoria koskevaan keskusteluun.</p> <p>Luodaan ja ylläpidetään mediasuhteita tavoitteellisesti.</p> <p>Ollaan näkyvillä yhteiskunnallisesti merkittävissä tilaisuuksissa.</p>	<p>Lukiolaistoimijoita on kannustettu osallistumaan somekeskusteluun edunvalvonnan teemoista esimerkiksi Twitterissä. Somessa on jaettu lukiolaistoimijoiden paikallisia mielipidekirjoituksia esimerkiksi etäopetukseen liittyen. Osa liittohallituksesta ja piiritoimijoista on aktivoitunutkin Twitterissä. Liittohallitukselle on jaettu edunvalvonnallisia ajankohtaisia tärppejä Slackissa, ja edunvalvontavastaaville taas heidän vertaistukiryhmänsä chatissa.</p> <p>Syksyn aikana on tarkoitus julkaista Twitter-vaikuttamisen opas, jonka avulla lukiolaisten olisi helpompaa aktivoitua Twitterissä.</p> <p>Sektorin seurannat aktiivisesti ajankohtaisohjelmia ja päivän politiikkaa. Puheenjohtajan esiintymisistä mediassa on viestitty aktiivisesti.</p> <p>Ajankohtaisiin edunvalvonnallisiin teemoihin on reagoitu ja osallistuttu aktiivisesti keskusteluun niin perinteisessä mediassa puheenjohtajan kommenttien kautta kuin sosiaalisessa mediassakin. Vuoden aikana on tehty useita kannanottoja ajankohtaisteemoista, erityisesti koronatilanteesta (yo-juhlat, valintakokeet, hyvinvointi) ja valtion budjettivalmistelusta. Vuoden 2020 aikana on julkaistu 23 kannanottoa liiton nettisivuilla, lisäksi lausuntoja uusista lakiluonnoksista tai muista uudistuksista on annettu 12.</p> <p>Puheenjohtaja on antanut vuoden 2020 aikana kymmeniä haastatteluja medialle, lähestulkoon viikottain. Lisäksi on erikseen annettu vinkkejä medialle useista teemoista.</p> <p>SuomiAreena peruttiin tältä vuodelta, joten ei osallistuttu tapahtumaan lukiolaisdelegaation voimin.</p>
8	Asiantuntijuuden vahvistaminen	Liitto on arvostettu ja asiantunteva lukiolaisten edunvalvoja.	<p>Tehdään oma selvitys ajankohtaisesta lukiolaisia koskevasta aiheesta.</p> <p>Koulutetaan liiton toimijoita asiantuntevaan edunvalvontaan.</p>	<p>Oman selvityksen tekemisestä luovuttiin, sillä sopivaa yhteistyökumppanuutta ei syntynyt. Vuonna 2019 valmistellun oppimisympäristöselvityksen julkaisua suunnitellaan. Seuraavan Lukiolaisbarometrin valmistelua on aloitettu yhteistyökumppaneiden kanssa, mutta julkaisu on päätetty siirtää vuoteen 2022.</p> <p>Lukiolaisille tärkeitä teemoja on kartoitettu omilla kyselyillä. Nuorisobarometri julkaistiin huhtikuussa, jonka teemoja on hyödynnetty omassakin vaikuttamistyössä. Lisäksi ollaan oltu mukana myös erilaisissa yhteistyökyselyissä, kuten OKM:n rahoittamassa ja Turun yliopiston toteuttamassa kyselyssä koronakevään abeille ja valmistuneille.</p> <p>Talvipäivillä edunvalvontavastaavat koulutettiin vastuualueensa tehtäviin. Kevätpäivillä pidetty edunvalvontavastaaville pidettiin täydentävä koulutus etätapaamisista. Lisäksi heille on pidetty edunvalvonnan ajankohtaiskatsauksia. Syyspäivillä järjestettiin kuntavaali-workshop, johon osallistui useita edunvalvontavastaavia.</p> <p>Kaikilla liiton aktiivipäivillä on ollut puheenvuoro edunvalvonnasta. Talvipäivillä puheenvuoro keskittyi kuntavaalivalmistautumiseen ja yleisesti edunvalvonnan vuoteen 2020. Kevätpäivillä keskityttiin jälleen kuntavaaleihin. Syyspäivillä teemana olivat muut ajankohtaiset aiheet, kuten oppivelvollisuuden pidentäminen ja budjettivaikuttaminen. Syksyn E-Watereilla pidetään puheenvuoro LOPS-vaikuttamisesta.</p> <p>Piirien puheenjohtajistojen toimistopäivillä koulutettiin edunvalvonnasta ja sektorin toiminnasta.</p>
9	Kansainvälinen edunvalvonta	Liitto on kansainvälisesti tunnettu ja vakavasti otettava toimija.	<p>Valitaan kansainvälinen jaos johtamaan ja koordinoimaan liiton kansainvälistä toimintaa.</p> <p>Kansainvälinen jaos perehdytetään tehtäviinsä heti vuoden alussa.</p> <p>Jaoksen jäsenet hakeutuvat kansainvälistä toimintaa tekevien sidosryhmien ja kattojärjestöjen luottamuspesteihin.</p> <p>Liiton ulostuloja ja asiakirjoja käännetään ja julkaistaan myös muilla kielillä.</p> <p>Liiton kansainvälisiä tavoitteita koulutus-, sosiaali- ja nuorisopolitiikassa kirjataan ylös ja pidetään yllä liiton tavoiteohjelmassa.</p>	<p>Kansainvälinen jaos valittiin alkuvuodesta avoimella haulla.</p> <p>Jaos perehdytettiin tehtäviinsä helmikuussa.</p> <p>Laaditaan päivitetty englanninkielinen käännös liittokokouksen hyväksymän tavoiteohjelman mukaan, vastaavat henkilöt on valittu.</p> <p>Jaos on päättänyt kääntää myös liiton yhdenvertaisuussuunnitelman.</p> <p>Jaoksella on työn alla kv-jaoksen sisäisen kv-toiminnan strategian sekä liiton kv-toiminnan oppaan päivitys, toteutetaan loppuvuodesta.</p> <p>Liiton Kv-aktiivit -ryhmä Facebookissa on otetty uudelleen käyttöön ja ryhmän toimintaa on aktivoitu erilaisilla postauksilla.</p> <p>Korona on muuttanut myös kv-toimintaa, ja kansainvälisillä järjestöillä on ollut vähänlaisesti paikkoja auki esim. johtotehtäviin, joten näihin ei ole päästy kannustamaan hakemaan.</p> <p>Asiakirjatyöskentelyssä on panostettu kv-toimintaan: Toimintasuunnitelman esityksessä on mukana kv-kärkihanke ensi vuoden jaokselle ja tavoiteohjelmaesitykseen on luotu kansainvälisen koulutuspolitiikan osuus.</p> <p>Koronan takia reissuja ulkomaille on ollut minimaalisesti, joten matkaraporttejakaan ei ole ollut tarjottavaksi. Benjamin kuitenkin raportoi Norjan reissusta vuoden alussa.</p>

10	Kansainväliset verkostot ja järjestöllinen yhteistyö	Liiton kansainvälinen toiminta on pitkäjänteistä, jatkuvaa, tavoitteellista ja tunnettua liiton toimijoiden sekä muiden lukiolaisten keskuudessa.	Tavataan muiden kotimaisten kansainvälistä toimintaa tekevien opiskelija- ja nuorisojärjestöjen edustajia ja kutsutaan näitä liiton liittokokoukseen. Tehdään tiivistä yhteistyötä muiden eurooppalaisten toisen asteen opiskelijajärjestöjen kanssa. Vaikutetaan ja pidetään yhteyttä europarlamentaarikkeihin ja tavataan mahdollisuuksien mukaan.	Vuoden aikana oli tarkoitus tavata kaikki suomalaiset Euroopan parlamentin jäsenet eli mepit. Keväällä tavattiin 6 meppiä 14:stä. Meppitapaamisten sisältö on suunniteltu aina ajankohtaisen tilanteen mukaan. Tapaamisissa on puhuttu pääosin koronatilanteesta, opiskelijaliikkuvuudesta, Erasmusesta ja ilmastoasioista. OBESSU:n ja NSSN:n tapahtumiin on osallistuttu aina, kun mahdollista. Opetushallitusta ja Allianssia on tavattu kv-asioihin liittyen ja pyritty saamaan tietoa ajankohtaisista teemoista. Perustettiin kv-jaoksen Instagram-tili.
----	--	---	--	---

Työelämähanke

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset
1	Työelämähanke	Lukioiden työelämäyhteistyön vahvistaminen ja työelämämallin luominen	Vahvistetaan lukioiden työelämäyhteistyötä laatimalla konkreettinen työelämään tutustumisen malli. Työelämämallia esitetään koulutuksen järjestäjille ja kouluille opetussuunnitelmaprosessin yhteydessä, jotta työelämäyhteistyö toteutuisi tulevaisuuden lukioissa laajasti ja valtakunnallisesti. Lisäksi hankkeessa toteutetaan laaja media- ja viestintäkampanja, jossa kannustetaan julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoita ottamaan lukiolaisia mukaan merkittäviin tehtäviin työelämässä. Toteutetaan hanke OKM:n rahoituksella ja hankehakemuksen mukaisesti.	Työelämähanke käynnistyi keväällä, jolloin hankkeelle tehtiin toteutussuunnitelma. Hankkeen pääsisällöksi on suunniteltu kaksi julkaisua, jotka julkaistaan marraskuussa Studia-messuilla. Hankkeeseen on saatu 20 virallista yhteistyökumppania, jotka sponsoroivat hanketta ja tuottavat sille sisältöjä. Hankkeelle perustettiin oma pop-up-jaos, johon valittiin haun jälkeen 7 lukiolaista. Osana hanketta toteutettiin laaja kysely lukiolaisille, johon saatiin yli 450 vastausta. Lisäksi lukiolaisia osallistettiin hankkeen suunnitteluun Syyspäivillä. Hankkeen avaajaksi pyydettiin ja saatiin nuorisoasioista vastaava tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko. Hankkeen viestintäkampanjasta on laadittu kampanjasuunnitelma ja sen yhteistyökumppanit on valittu. Lisäksi hankkeelle jaettiin jatkorahoitusta vuodelle 2021, jonka OKM myönsi.

Osavuositointakertomus 1.1.–30.9.2020

PALVELUT

Vuoden 2020 kärkihankkeet

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
I	Viestinnän konseptien kehittäminen	Viestintä luo henkilökohtaisia kokemuksia lukiolaisille.	<p>Käytetään monenlaisia konsepteja ja alustoja viestinnässä ja viestintäkampanjoissa.</p> <p>Käytetään toimivaksi todettuja konsepteja ja alustoja sekä kartoitetaan uusia vastaavia viestintään.</p> <p>Synnytetään viestinnän kautta vuoropuhelua lukiolaisten kanssa.</p> <p>Tarkastellaan viestinnän sitouttavuutta ja käytetään saatua tietoa viestinnän parantamiseen.</p> <p>Tuetaan piirejä esteettömän viestinnän suunnittelussa ja toteuttamisessa.</p>	<p>Snapchatin käytöstä liiton viestintäkanavana on luovuttu ja vapautuneet resurssit on kohdennettu Instagram-sisältöjen kehittämiseen ja tuotantoon.</p> <p>Instagramiin on luotu useita uusia viestintäkonsepteja, kuten 35 vaikuttavaa tekoa, Q&A ja täyttöpohjat.</p> <p>Instagramissa on lisätty vuoropuhelua lukiolaisten kanssa mm. hyödyntämällä Storiesin vuorovaikutteisia työkaluja monipuolisesti.</p> <p>On päätetty luoda Telegram-uutiskirje tehostamaan liiton tiedotusta. Tätä pilotoidaan syksyn aikana.</p> <p>Someviestinnän mittaamiseen on hankittu Meltwaterin Engage-työkalu, jonka avulla tuloksia on tarkasteltu kuukausittain. Analytiikan perusteella someviestintää on kehitetty.</p> <p>Saavutettavan digiviestinnän koulutus on pidetty aktiiveille ja toimistolle. Saavutettavuutta seurataan ja kehitetään jatkuvasti liiton ja piirien viestinnässä.</p>
II	Kumppanuuskentän vahvistaminen	<p>Kumppanuudet tukevat liiton jäsenhankintaa.</p> <p>Kumppanuuspohja on monipuolinen ja alueellisesti kattava.</p> <p>Kumppanuudet vahvistavat liiton taluspohjaa.</p>	<p>Seurataan mediamyynnin kehitystä digitalisaation edetessä ja tarkastellaan sen uusia mahdollisuuksia.</p> <p>Tarkastellaan perinteisiä ja kehitetään uusia kumppanuuskonsepteja.</p> <p>Löydetään uusia alustoja mainostilalle sekä myydään sitä laajemmalle yleisölle.</p> <p>Levitetään tietoisuutta liiton kumppanuuksista viestinnän ja markkinoinnin keinoin.</p> <p>Syvennetään nykyisiä ja etsitään uusia kumppanuuksia siten, että ne vahvistavat liiton taluspohjaa.</p> <p>Löydetään Frankin kanssa ratkaisuja liiton kumppanuuspohjan sekä jäsenhankinnan vahvistamiseen.</p>	<p>#mustatuleeisona -kamppiksesta pidettiin purku ja kirjattiin kehitysideoita ensi syksyä varten</p>
III	Toimintaympäristön muutos: Jäsenhankinnan murros	<p>Liiton jäsenyys on konseptina lukiolaisille selkeä.</p> <p>KOSKI-rekisterin käyttöönotto hyödyttää liiton jäsenhankintaa.</p> <p>Liitto näkyy jokaisessa Suomen lukiossa.</p> <p>Lukiolaiset kokevat liiton jäsenyyden tärkeäksi ja liittyvät järjestöön.</p>	<p>Jalkautetaan uusi brändistrategia ja hyödynnetään sitä viestinnässä.</p> <p>Tehdään kohdennettua mainontaa ja viestintää lukiolaisille.</p> <p>Valjastetaan KOSKI-rekisteri jäsenpalvelun ja jäsenhankinnan avuksi.</p> <p>Varmistetaan, että liiton jäsenyys on myös tulevaisuudessa lukiolaiselle houkutteleva ja hyödyllinen.</p> <p>Seurataan opiskelijakortin avautumisen vaikutuksia liiton jäsenmäärään ja reagoidaan tarvittaessa ripeästi.</p> <p>Sujuvoitetaan jäseneksi liittymistä eri kanavissa.</p>	<p>Brändistrategiaa ei olla vielä järjestelmällisesti koulutettu toimistolle eikä aktiiveille.</p> <p>KOSKI-rekisteri ei ole vielä tullut joten rajapintaa ei ole vielä kartoitettu</p> <p>Liittöhallituksen kokouksiin on toimitettu jäsenmäärä ja -raportti, raporttipohjaa on uudistettu. Toimiston viikkopalaverin raporttipohjaa on myös uudistettu ja se on helpottanut viikkoseurainta.</p>
IV	Improbaturin nettisivu-uudistus	<p>Nettisivut palvelevat lukijoita sekä tekijöitä paremmin.</p> <p>Liitto näkyy selkeämmin Improbaturin kustantajana.</p> <p>Lukiolaiset löytävät Improbaturin nettisivut.</p>	<p>Uudistetaan improbatur.fi-sivusto ja ulkoistetaan sivuston ylläpito.</p> <p>Parannetaan mainostajien mahdollisuuksia mainostaa verkossa määrällisesti sekä laadullisesti.</p> <p>Tarkastellaan ja toteutetaan erilaisia mahdollisuuksia nostaa liitto Improbaturin nettisivuilla.</p> <p>Hakukoneoptimoidaan Improbaturin verkkosivut.</p>	<p>Päätettiin olla toteuttamatta, koska uudistukselle haettava avustusta ei saatu Taiteen ja kulttuurin edistämiskeskuselta.</p> <p>Improbaturin kokonaisuuudistus päätettiin toteuttaa vuonna 2021.</p>

Jatkuvan toiminnan kuvaus

Nro	Toiminnan kuvaus	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Kumppanuudet ja yritys yhteistyö	Liiton kumppanuudet ja yritys yhteistyö tukevat ja täydentävät lukiolaisille tarjottavaa palvelukokonaisuutta sekä tukevat liiton taloudellista vakautta.	Liitto neuvottelee kumppanuuksia, joista on hyötyä liiton jäsenille sekä lukiolaisille. Kumppanuuksissa huomioidaan kaikenlaiset lukiolaiset. Olemassaolevat kumppanit tavataan vuosittain ja kumppanuuksia pyritään kehittämään aina vain paremmiksi.	Uusia kumppanuuslistoja on tehty. Inboundeista tehty oma listaus. Uusia kiinnostavia kumppaneita on tavattu Olemassaolevia kumppaneita on tavattu
2	Viestintä	Liiton viestintä tavoittaa kaikki lukiolaiset. Viestintä luo yhteisöllisyyttä.	Viestintä on vuorovaikutteista, visuaalisesti kaunistaa, yhtenäistä, monipuolista, esteetöntä, saavutettavaa ja rohkeaa. Viestintää seurataan ja mitataan. Lukiolaistoimijoita koulutetaan viestinnässä ympäri vuoden. Pidetään liiton viestintä mukana lukion ja lukiolaisten arjessa ja lukiolaisuuden merkkipaaluissa. Toteutetaan viestintäkampanjoita liiton viestintäkanavissa. Hyödynnetään sponsorioitua ja kohdennettua markkinointia viestinnällisen sisällön levittämisessä.	Viestinnässä on vuoden aikana panostettu erityisesti vuorovaikutteisuuteen, visuaalisuuteen, monipuolisuuteen ja saavutettavuuteen. Viestintää on seurattu ja mitattu mm. Meltwaterin Engage-työkalun sekä eri alustojen oman analytiikan avulla. Viestinnän suunnittelun tueksi on luotu lukiolaisuuden vuosikello. Viestinnässä on huomioitu lukiolaisen ja nuoren elämää koskettavat ajankohtaiset tapahtumat ja teemat. Liiton viestintäkanavissa on toteutettu useita viestintäkampanjoita, kuten weLOPSyou, myyttien purkaminen opiskelijavalintauudistuksesta, Puhutaan panemisesta, #lukiolaiset35, jäsenhankintakampanja, Lukiolaisopas-kampanja, Tonnitorstai ja #mustatuleeisona. Sponsorioitua ja kohdennettua markkinointia on hyödynnetty Instagram-viestinnässä.
3	Jäsenhankinta	Vähintään puolet Suomen lukiolaisista on liiton jäseniä myös muuttuvassa toimintaympäristössä.	Järjestetään jäsenhankintakoulutusta vuoden alusta lähtien sekä tarjotaan ohjeistus ja selkeät toimintamallit piirien omien jäsenhankintakoulutusten järjestämiseen. Liiton lukiolaistoimijat kiertävät jokaisessa Suomen päivälukiossa esittelemässä lukiolaisuutta sekä liiton palveluita ja toimintaa. Kohdennetaan jäsenhankintaa myös huoltajille. Jäsenhankintataulukkoa käytetään konkreettisten tavoitteiden asettamiseen ja sitä päivitetään sekä seurataan aktiivisesti. Jaetaan liittymismateriaaleja ympärivuotisesti.	Kouliksen suunnittelu aloitetaan maaliskuussa ja toteutetaan elokuussa Myyntipäivät ja kouli on tehty Vanheinpainliitto on kontaktoitu ja yhteistyötä mietitty Diat on luotu Talvipäivien palvelukokonaisuustavoitteet ja jäsenprosentti tavoitteet on lanseerattu
4	Jäsenyys ja jäsenpalvelu	Jäsenpalvelu on lukiolaisille hyödyllinen ja toimiva	Lukiolaisia palvellaan ystävällisesti ja ripeästi. Palvellaan jäseniä liiton pääasiallisissa kanavissa. Tarjotaan saavutettavissa olevaa, ajankohtaista ja relevanttia tietoa liitosta, liiton jäsenyydestä ja liiton jäsenpalvelusta verkkosivuilla.	Sivari on rekrytoitu ja perehdytetty. Ruuhkaa on syntynyt, koska laskutuksen ulkoistaminen ja toimittajien ongelmat ovat luoneet yllättäviä ongelmatilanteita. Ruuhka on kuitenkin saatu lokakuun alussa purettua. On palaveerattu neljännen vuoden opiskelijoiden jäsenyyksistä. Pohditaan lomaketta nettisivuille jäsenyyden jatkamisen helpottamiseksi.

5	Improbatur	<p>Liitto tarjoaa jäsenilleen ainutlaatuisen, lukiolaisia puhuttelevan ja lukiolaisille suunnatun aikakauslehden, joka houkuttelee lukiolaisia liiton jäseniksi.</p> <p>Lukiolaiset kokevat Improbaturin omakseen.</p> <p>Improbatur on journalistisesti itsenäinen julkaisu.</p>	<p>Julkaistaan Improbatur-lehti painettuna ja digitaalisena versiona neljä (4) kertaa vuodessa. Toimitetaan Improbatur liiton jäsenille.</p> <p>Selvitetään ja seurataan jäsenten näkemyksiä Improbaturista osana liiton palvelukokonaisuutta sekä kehitetään Improbaturia hankitun tiedon perusteella ja liiton taloudellinen tilanne huomioiden.</p> <p>Improbaturin teemoja nostetaan säännöllisesti esiin sekä liiton että lehden omissa sosiaalisen median kanavissa.</p> <p>Verkossa julkaistaan printtilehden ilmestymisajankohtien välissä lukiolaisia kiinnostavia sisältöjä ajankohtaisiin kysymyksiin liittyen.</p> <p>Improbatur kerää aktiivisesti lukijapalautetta tehdäkseen lehdestä yhä kiinnostavamman lukiolaisille. Improbaturia kehitetään esimerkiksi lukiolaisista koostuvan lukijaraadin avulla.</p> <p>Improbatur käsittelee lukiolaisia koskevia teemoja rohkeasti ja ennakkoluulottomasti.</p> <p>Improbatur on jatkuvasti läsnä lukiolaisten arjessa.</p> <p>Säilytetään Improbaturin journalistinen itsenäisyys.</p>	<p>Vuoden kolme printtilehteä on tehty ja toimitettu.</p> <p>Lehdestä on kerätty palautetta ja lukiolaisista koostuva arviointiraati on arvioinut lehtiä.</p> <p>Uusi Rantti-niminen palsta tehtiin vuoden toiseen lehteen.</p> <p>Lehdistä on tehty postauksia sekä liiton että Impron someen. Ensimmäistä lehteä on mainostettu myös abi- ja lukiolaiskirjeissä. Kulttuurisuosituksia on kerätty kaksi kertaa. Lisäksi vuoden kolmas lehti lähetettiin kaikille uusille lukiolaisille.</p> <p>Impron somestrategian luominen on aloitettu.</p> <p>Arvontaa ei ole vielä suoritettu.</p> <p>Kaksi juttua on julkaistu verkossa.</p> <p>Impron päätoimittaja vaihtui kesäkuussa ja liittohallitus aloitti Improbaturin tulevaisuustyön.</p>
6	Frank	<p>Lukiolaiset hyötyvät Frankin tarjoamista eduista ja palveluista monipuolisesti.</p> <p>Lukiolaiset käyttävät Frankia aktiivisesti.</p> <p>Frankin ja liiton vuoropuhelu on vakiintunutta.</p>	<p>Markkinoidaan Frankin mobiilipiskelijakorttia ja opiskelijapalveluita lukiolaisille.</p> <p>Tiivistetään liiton, toimijoiden ja Frankin toimiston välistä yhteistyötä.</p>	<p>Tonnitorstai on jatkunut ja sitä on kehitetty kaupallisempaan suuntaan</p> <p>Frankilla on mainoksia uutiskirjeissä ja Improbaturissa</p> <p>Frankille on tarjottu konsultaatiota lukiolaisuudesta.</p> <p>Frank on vierailut vertaistukiryhmien kokoontumisissa.</p>
7	Markkinointi	<p>Lukiolaiset ovat tietoisia liiton tarjoamasta palvelukokonaisuudesta.</p>	<p>Liiton jäsenyyden markkinointi on tavoitteellista, suunnitelmallista ja tuloksellista.</p> <p>Markkinoidaan jäsenyyttä monipuolisesti eri kanavissa ympäri vuoden. Panostetaan kampanjoihin erityisesti lukiolaisuuden merkkipäaluissa.</p>	<p>Jäsenyyttä on markkinoitu koulukäynnillä, vanhempainilloissa ja pikaliittymispisteillä.</p> <p>Piirien tapahtumilla tehdään jäsenhankintaa.</p> <p>Piirit mainostavat jäsenyyttä somessa.</p>

Osavuositointakertomus 1.1.–30.9.2020

JÄRJESTÖ

Vuoden 2020 kärkihankkeet

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
I	Koulutus- ja tapahtumatarjonnan uudistus	Liiton koulutuksiin osallistuu laaja ja moninainen joukko lukiolaisia ja liiton tapahtumat ovat taloudellisesti kestäväällä pohjalla. Yhä useampi opiskelijakunta tavoitetaan heidän tarpeitaan vastaavilla koulutuksilla.	Toteutetaan koulutus- ja tapahtumatarjonnan strateginen uudistus, jossa kirkastetaan koulutuskonseptit ja -sisällöt, tapahtumien vuosikello sekä suunnittelu- ja toteutusprosessit vastaamaan muuttuvaa toimintaympäristöä. Tarkastellaan strategisen uudistuksen yhteydessä liiton tapahtumien taloutta. Piirien valmiuksia toteuttaa koulutuksia vahvistetaan. Valmistellaan piirien kanssa raamit toteuttaa suuria alueellisia tapahtumia.	Projektsuunnitelmaa on valmis ja käytännön suunnitelma on valmis. Uudistusta työstettiin tapahtumassa. Tapahtumapohjia on ideoitu ja uusia tapahtumia on kokeiltu joiden pohjalta pohjia tehdään. Täydennyksiä vielä tehdään. Kaikki OPK-vastaavat on koulutettu sekä tutorkoulutuksia on suunniteltu.
II	Toimintaympäristön muutos: Lukiolaisyhteisön vahvistaminen	Lukiolainen identifioituu ja sitoutuu oman opiskelijakunnan lisäksi myös alueelliseen yhteisöön sekä valtakunnallisesti Lukiolaisiin.	Tunnistetaan piirien ja jäsenjärjestön vahvuudet ja annetaan tukea niiden positiiviselle brändikehitykselle ja yhteisöllisyyden vahvistamiselle. Luodaan ja kehitetään keinoja ja toimintatapoja sitouttaa opiskelijakunnat ja toimijat pitkäjänteisesti osaksi piirin ja liiton toimintaa vastuulukio- ja muun toiminnan keinoin. Kartoitetaan liiton toimintaan lähtemisen ja liitossa toimimisen syitä sekä liitosta pois ajavia syitä. Hyödynnetään saatua tietoa liiton toiminnan ja yhteisön kehittämisessä. Piireille tarjotaan mahdollisuus markkinoida itseään uutiskirjeitse sekä keskusliiton viestintäkanavia käyttäen.	Kysely on suunniteltu, mutta muuta ei ole vielä tehty Suunnittelu aloitettu Mahdollisuus ilmoittaa tapahtumia uutiskirjeisiin. Asiasta on palaverattu, edistytty ja piireille on tulossa tunnarit lukio.fi
III	Piirien toiminnansuunnittelu ja perinnönsiirto	Piirien perustoiminta on vuosittain laadukasta ja keskenään hallinnollisesti yhtenäistä.	Tehostetaan perinnönsiirtoa ja perehdytystä sekä tarkastellaan aktiivisesti sen toteutumista liitossa. Koulutetaan piirien puheenjohtajistot ohjaamaan toiminnan ja talouden suunnittelutyötä. Koulutetaan toimijoita suunnittelemaan toimintaansa asiakirjojen pohjalta. Luodaan piireille toimiva kokonaisuus asiakirjoista toiminnan- ja taloudensuunnitteluun. Toimijoita koulutetaan arvioimaan toteutunutta toimintaa asiakirjojen pohjalta. Kannustetaan ja ohjeistetaan piirejä järjestämään toiminnansuunnittelupäiviä sekä suunnittelemaan ja kehittämään toimintaansa säännöllisesti. Annetaan toimintamalleja järjestäytymiskokouksien järjestämiseen. Autetaan ja tarkastellaan piirien mahdollisuuksia hyödyntää uusia ja liiton jo käytössä olevia digipalveluja sekä muita työkaluja.	Asia on saanut ajatuksia Pj-päivillä asia käsiteltiin laajasti Otokea on uudistettu ja 1/20 otoken palaute oli positiivista. Tapaaminen sovittu ohjeistuksen ja kouluttamisen suunnitteluun. Piiritoiminnan oppaan päivittämiseen on koottu työryhmä ja päivittäminen on aloitettu.

Jatkuvan toiminnan kuvaus

Nro	Toiminnan kuvaus	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Piiri- ja jäsenjärjestöt	<p>Liiton toiminta on valtakunnallisesti kattavaa ja laadukasta piirien ansiosta.</p> <p>Piiri- ja jäsenjärjestöt tekevät laadukasta toimintaa ja kokevat liiton hyödylliseksi.</p> <p>Piirien tehtävissä kehittyä johtajana.</p>	<p>Annetaan toimintamalleja palautteen antamiseen ja toiminnan arvioimiseen.</p> <p>Jaetaan piireille tulostavoiterahaa tehdyn toiminnan, sen arvioinnin ja kehittämisen perusteella.</p> <p>Jokaiselle piiri- ja jäsenjärjestölle nimitetään liittohallituksesta yhteyshenkilö, joka pitää aktiivisesti yhteyttä piiri- tai jäsenjärjestön kanssa.</p>	<p>Osavuositointakertomusta on kehitetty ensimmäisellä ja toisella OTOKE -kaudella.</p> <p>On jaettu.</p> <p>FIBS on ollut aikaista aktiivisemmin ollut mukana piiritoimikunnan toiminnassa. Varsinaisia toimenpiteitä ei ole vielä tehty, mutta yhteydenpito on aktiivista. FIBS oli mukana e-kevätpäivillä ja järjestänyt e-semman.</p> <p>FIBSin hallintovastaavat ovat osallistuneet aikaista aktiivisemmin hallintokoulutuksiin. Tulokset selviää FIBSin ensimmäisen osavuositointakertomuskauden lopussa. Hallintohommat hyvällä tolalla.</p>
2	Piirien välinen yhteistyö ja vertaistukiryhmät	<p>Vertaistukiryhmätoiminta tarjoaa piirin vastuualueille vertaistukea sekä turvallisen ympäristön jakaa kokemuksia ja osaamista.</p>	<p>Kannustetaan ja palkitaan piirejä keskenäisestä yhteistyöstä.</p> <p>Koulutetaan vertaistukiryhmän jäseniä vastuualueistaan säännöllisesti läpi vuoden.</p> <p>Vertaistukiryhmissä käsitellään johtamista ja tarjotaan siihen vertaistukea.</p> <p>Kerätään läpi vuoden palautetta vertaistukiryhmien toiminnasta ja kehitetään toimintaa kerätyn palautteen pohjalta.</p> <p>Jaetaan piireille alkuvuodesta tietoa siitä, mitkä vertaistukiryhmät tullaan perustamaan ja mitkä ovat kunkin vertaistukiryhmän toiminnan tavoitteita.</p> <p>Vertaistukiryhmät kokoontuvat ainakin aktiivipäivillä.</p> <p>Vertaistukiryhmien vetäjät saavat koulutusta tehtävänsä ja piirien erityispiirteistä ja -tarpeista ympäri vuoden.</p> <p>Kehitetään vertaistukiryhmätoimintaa sekä vertaistukiryhmien ulkopuolisten toimijoiden toimintamahdollisuuksia.</p>	<p>Autettiin piirejä Talvipäivien yhteiskyötejen organisoimisessa. Piirien kampanjoissa kannustettu yhteistyöhön. Piirit ovat auttaneet toisiaan koulukäyntien tekemisessä.</p> <p>On tehty.</p> <p>Aktiivipäivät ovat ohi. Kaikissa vertaistukiryhmien tapaamisia.</p> <p>Yksi palautekysely toteutettu.</p> <p>Yksi palautekeskustelu pidetty.</p> <p>Jokaisilla aktiivipäivillä järjestetty.</p> <p>Kehitetty on ja kehitetään lisää, jokaisessa vertaistukiryhmässä on toimihenkilö mukana.</p> <p>Aktiivitapahtumilla tarjottiin vertaistukiryhmäsettien aikana piirihallitusten ulkopuolisille suunnattua koulutusta</p>
3	Aktiivipäivät ja muu aktiivitoiminta	<p>Liiton aktiivitapahtumat palvelevat piiritoimijoita.</p> <p>Liitto tunnetaan järjestönä, jossa lukiolainen kehittää itseään.</p> <p>Liitossa opittuja taitoja tunnustetaan ja tunnustetaan siten, että niistä on hyötyä myös liiton ulkopuolella.</p> <p>Liitossa on hyvä toimia, ja toimijat ovat hyvinvoivia.</p>	<p>Järjestetään kolmet (3) aktiivipäivät.</p> <p>Aktiivipäivillä tarjotaan monipuolista koulutusta vastuualueista, johtamisesta ja tiimitoiminnasta, ja aktiivipäivien koulutuksissa saa laajat valmiudet toimia piireissä.</p> <p>Kehitetään työkaluja, jotka kutsuvat mukaan toimintaan ja joiden avulla lukiolaiset pystyvät tunnistamaan ja laajentamaan omaa osaamistaan.</p> <p>Kartoitetaan olemassaolevia opitun tunnustamisen menetelmiä ja yhteistyömahdollisuuksia.</p> <p>Kannustetaan ja koulutetaan toimijoita huolehtimaan omasta hyvinvoinnista.</p> <p>Järjestetään valtakunnallisilla tapahtumilla mahdollisuus oman hyvinvoinnin kehittämiseen.</p> <p>Tuodaan ilmi tuloksia viime vuosina tapahtuneesta hyvinvoinnin kehityksestä.</p> <p>Edistetään liitossa toimimisen esteettömyyttä ja tasa-arvoisuutta.</p>	<p>Kaikki aktiivitapahtumat järjestetty.</p> <p>Aktiivipäivillä koulutettu. Palaute on ollut erittäin positiivista.</p> <p>Hyvinvoinnista on koulutettu kevätpäivillä, Koulispäivillä ja Syyspäivillä. Teemaa pidetty esillä ja se nostetaan etäkoulutuksissa teemana.</p> <p>Aktiivikyselyä ja tuloksia käyty läpi liha+ptmk-gt:llä.</p>

4	Opiskelijakuntien tuki	Opiskelijakunnat haluavat kouluttautua toimintaansa ja saavat selkeää hyötyä liiton koulutustoiminnasta.	Järjestetään opiskelijakunnille koulutuksia, jotka antavat valmiuksia niin aloitteleville kuin kokeneemmillekin opiskelijakuntatoimijoille. Tuetaan opiskelijakuntia tarjoamalla heidän tarpeisiinsa räätälöityjä täsmäkoulutuksia, joiden suunnittelussa ja toteuttamisessa opiskelijakuntavastaavat auttavat. Opiskelijakuntia kannustetaan ja koulutetaan yhteistyöhön muiden opiskelijakuntien kanssa. Osallistetaan lukiolaisia kehittämään liiton koulutustoimintaa.	Valtakunnallisia koulutuksia on pidetty pääsääntöisesti etänä keväällä (etätutorkoulutus, koulutuskeskiviikot) OPK-vastaavia koulutettiin Talvipäivillä ja Syyspäivillä sekä kevään etätutorkoulutuksen yhteydessä. Täsmäkoulutuksia on markkinoitu ja keväällä järjestettiin massatutorkoulutus. Etätutorkoulutukseen osallistui 47 lukiota. Kevään Water-kouluttajat kouluttavat syksyn Watereilla, sillä kevään koulutuksen peruttiin. Kouluttajahakemuksia tuli reilusti yli valittavien määrän.
5	Viestintä opiskelijakunnille	Opiskelijakunnille suunnattu viestintä tavoittaa laajan joukon lukiolaisia.	Toiminnasta viestitään niin, että uudet toimijat kiinnostuvat liitosta ja tapahtumiin osallistuu laaja joukko lukiolaisia. Viestitään laadukkaasti tapahtumista. Yksittäisten opiskelijakuntien ääntä tuodaan esille valtakunnallisessa viestinnässä. Liiton ja opiskelijakuntien välinen viestintä on vuorovaikutteista.	Tapahtumien viestintäsuunnitelmat on tehty. Syksyllä luodaan geneerinen pohja tapahtumaviestinnän tueksi. Vaihtumisaikoja on kysytty ja noin puolet ovat vastanneet kyselyyn. Selvittämistä jatketaan edelleen. Lukiolaistoimijoilta on kartoitettu opiskelijakuntien onnistumisia Aktiivikirjeessä ja Instagramissa.
6	Lukioiden kanssa tehtävä yhteistyö	Liitolla on hyvät suhteet lukioiden henkilökuntaan. Rehtorit arvostavat liiton toimintaa ja ohjaavat opettajat tekevät yhteistyötä liiton kanssa opiskelijakuntatoiminnan kehittämiseksi.	Markkinoidaan liiton toimintaa lukiokoulutuksen järjestäjille ja heidän edustajilleen, jotta he tukevat lukiolaisten toimintaan osallistumista sekä suosittelvat lukiolaisille liiton jäsenyyttä. Järjestetään koulutusta lukioiden opettajille ohjaaville opettajille. Viestitään rehtoreille ja ohjaaville opettajille ajantasaisesti ja monipuolisesti. Liitto kehittää osallistavaa ilmapiiriä lukioiden.	Koulutuksia on markkinoitu ohjus-, opiskelijakunta- ja rehtorikirjeissä. Keväällä järjestettiin Ohjus-koulutus Helsingissä. Koulutukseen osallistui xx opettajaa. Syksyllä järjestetään EtäOhjus-koulutus. Utiskirjeitä on lähetetty rehtoreille ja ohjaaville opettajille. Toimijoita on osallistettu muun muassa tapahtumien yhteydessä sekä erilaisin kyselyin ja foorumein. Osallisuuden hyvät käytännöt on päivitetty. Syksyllä ohjeistuksissa huomioidaan erityisesti etäosallistamisen mahdollisuudet. Järjestöjen kanssa on tehty yhteistyötä mm. OKM:n demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen edistämisen ohjausryhmässä, osallisuusverkostossa ja Idemohankkeessa.
7	Vastuulukiotoiminta	Jokaisella opiskelijakunnalla on henkilökohtainen ja toimiva kontakti omaan piiriin.	Tuetaan piirejä opiskelijakuntien yhteystietojen keräämisessä ja päivittämisessä. Valtakunnallisilla tapahtumilla koulutetaan vastuulukiotoiminnasta. Koulukävijäkoulutuksessa panostetaan opiskelijakuntien tapaamisen kouluttamiseen.	Kaikkiin vastuulukioihin laitettu viestiä. Ei varmaa, onko kaikista saatu vastaus. Vastuulukiohenkilöitä on koulutettu. Materiaaleja löytyy kimpasta. Vastuulukiotyypit ovat itse tuottaneet materiaaleja ja jakaneet toisilleen. Vuorovaikutus- ja esiintymiskoulutus kuuluu koulukävijäkoulutuksen sisältöön. Koulukäyntiin kuuluu opiskelijakuntatapaaminen ja siitä koulutettiin myös koulukävijäkoulutuksessa.
8	Piirien ja jäsenjärjestön johdot	Piirien johtaminen on tavoitteellista ja onnistunutta. Piiritoimikunta kehittää piirien toimintaa valtakunnallisesti ja osallistuu liiton kehittämistyöhön yhteistyössä liittohallituksen kanssa.	Koulutetaan piirien puheenjohtajistot tehtäviinsä alkuvuodesta ja tuetaan heitä piirien johtamisessa. Järjestetään kolmet puheenjohtajapäivät, joissa piirin johto saa koulutusta niin piirin operatiivisesta, kuin strategisestakin johtamisesta. Perehdytetään piiritoimikunnan jäsenet tehtäväänsä. Liittohallitus ja piiritoimikunta kokoontuvat yhteen vähintään kerran vuodessa. Liittohallitus ja piiritoimikunta käyvät läpi vuoden jatkuvaa vuoropuhelua aktiivisesti. Piiritoimikunta kokoontuu vähintään neljä kertaa vuoden aikana kokoustamaan ja suunnittelemaan toimintaansa. Piiritoimikunta viestii avoimesti toimijoille.	Kaksi järjestetty. Toinen etänä ja toinen livenä. Ryhmä on perustettu ja sen säännöistä sovittu. Kapulanvaihto + kaksi vuoden 2020 kokousviikonloppua on järjestetty. Projekti on suunniteltu ja toteutettu.

Osavuositointakertomus 1.1.–30.9.2020

JOHTAMINEN JA TALOUS

Vuoden 2020 kärkihankkeet

Nro	Projektin kuvaus	Projektin tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
I	Strategian päivitys	Liitolla on uusi strategia, joka antaa suuntaviivat tulevaisuuteen. Lukiolaisten ääni kuuluu strategiassa.	Kerätään tietoa eri sidosryhmiltä strategian taustamateriaaliksi. Tehdään skenaariotyötä erilaisista liittoon vaikuttavista tulevaisuuden kuvista. Varmistetaan jäsenten äänen kuuluminen strategiassa. Luodaan suunnitelma strategian viestintään ja jalkauttamiseen.	Strategiatyö aloitettiin tammikuussa kilpailuttamalla kolme strategiakumppania. Näistä Demos valikoitui kumppaniksi strategian valmisteluun. Keskeisten sidosryhmien kuuleminen aloitettiin toimiston toiminnansuunnittelupäivillä tammikuussa ja jatkettiin aktiivien kuulemisella Kemissä Kevätpäivillä. Kuulemisia oli tarkoitus jatkaa muillakin tapahtumilla, mutta koronatilanteen myötä tapahtumat peruttiin. Tämä tarkoitti, että osallistaminen pyritään tekemään verkkokyselyillä ja -työpajoilla. Yksi työpaja järjestettiin piiritoimikunnalle ja liittohallitukselle heidän verkko-get-togetherissa. Strategiaa varten perustettiin ydinryhmä, joka koostuu puheenjohtajistosta ja toimihenkilöistä, joka on valmistellut strategiaa eteenpäin. Liittohallitukselle tuloksia on esitelty jokaisessa kokouksessa. Liittohallitus työsti strategiaa ennen kesää ja lähetti sen piiritoimikunnalle kommentteille kesän ajaksi. Ensimmäisen asiakirjaviikonlopun jälkeen liittohallitus työsti strategiaan muutoksia piiritoimikunnan ehdotuksien pohjalta. Elokuun lopulla strategia lähti kommentteille jäsenistölle ja piireille. Strategian jalkauttamiseen liittyviä ideoita on kerätty pitkin työskentelyä ja niitä hyödynnetään toimintasuunnitelman valmistelussa. Strategian luonnos otettiin huomioon, kun toimintasuunnitelmaa valmisteltiin vuodelle 2021. Jatkossa strategia tulee ohjaamaan vahvemmin toimintasuunnitelmatyötä Jäsenkysely tehtiin tammikuussa vuoden 2019 osalta. Kyselyyn vastasi yli 3000 lukiolaista tasaisesti jokaiselta vuosikursilta. Jäsenkysely vahvisti sitä, että liitto tekee hyvää työtä. Kehittämiskohteiksi mainittiin erityisesti harrastustoiminnan ja tapahtumien lisääminen. Edunvalvontaa ja viestintää pidettiin hyvänä.
II	Toimintaympäristön muutos: Toimintaedellytysten turvaaminen	Järjestö on sopeutumiskykyinen ja valmistautunut toimintaympäristön muutoksiin. Lukiolaiset kokevat liiton jäsenyyden tärkeäksi ja liittyvät järjestöön.	Varmistetaan, että liiton jäsenyys on myös tulevaisuudessa lukiolaiselle houkutteleva ja hyödyllinen. Seurataan opiskelijakortin avautumisen vaikutuksia liiton jäsenmäärään ja tehdään reagointisuunnitelma. Sujuvoitetaan jäseneksi liittymistä eri kanavissa. Kehitetään ja kokeillaan uusia palveluita sekä kumppanuus-, jäsenetu- ja jäsenhankintakonsepteja, ja vakiinnutetaan onnistuneet kokeilut osaksi liiton toimintaa. Vahvistetaan ja monipuolistetaan liiton tulopohjaa varainhankinnan suunnittelulla. Sujuvoitetaan talouden ja varainhankinnan seurantaa, niin että eri toimijat tietävät liiton talouskehityksen suunnan. Viestitään suunnitelmallisesti ja informatiivisesti KOSKI-rekisterin järjestön tulevaisuuskehityksen kannalta relevanteista vaikutuksista sisä- ja ulkopuolelle.	Strategian pohjalta luodaan erilaisia talousskenaarioita, joilla vastataan tulevaisuuden rahoituksen haasteisiin. Tätä ei keretty tekemään tämän vuoden aikana, joten se nostettiin kärkihankkeeksi vuoden 2021 toimintasuunnitelmaan. Ammattiiltoilta benchmarkattiin jäsenetuja, mutta tapaamisia ei toistaiseksi ole vielä järjestetty. Uusia kumppanuuskonsepteja on pyritty luomaan muun muassa Studentumin ja Epic autokoulun kanssa. Vielä valmiita sopimuksia uusista kumppanuuskonsepteista ei ole luotu. Jäsenet saavat liittymisetuna Ruutu + -lahjakortin. Muiden liittymisetujen hankkiminen vielä työn alla. Jäsenmäärien kehittymisen raportointia on kehitetty yhdessä hallintoasiantuntijan kanssa. Tarkoituksena on parantaa liittohallitukselle raportointia jäsenmäärien kehittymisestä. KOSKI-rekisteri huomioitiin, kun tehtiin pohdintaa strategiaprosessin aikana. KOSKI-rekisterin käyttöönotto on kuitenkin viivästynyt, joten siitä viestiminen ei toistaiseksi ole ollut ajankohtaista. Liittohallitukselle on tehty ja esitelty lähes jokaisessa kokouksessa talousraportti, jonka avulla on kuvattu talouden kehittymistä. Eryteisesti on seurattu koronaviruksen vaikutuksia talouteen ja sen pohjalta on tehty korona-korjattu reaaliaikainen talousraportti kesken vuotta. Kevätpäivien osalta talousraportin esittely jäi tekemättä, koska koronavirustilanteen takia kevätpäivät jouduttiin perumaan.

III	Keskkipitkän aikavälin taloussuunnitelma	Liiton talouden suunnittelu on kestäväällä pohjalla. Piirien taloudelle on keskipitkän aikavälin suunnitelma.	Kartoitetaan liiton nykyinen talouden tila ja huomioidaan muutokset valtion avustusrakenteesta sekä jäsentuotoissa. Luodaan suunnitelma turvaamaan liiton rahoitus tuleville vuosille. Harkitaan liiton varallisuuden kasvattamista sijoitustoiminnalla. Kehitetään Lukiolaissäätiötä tukemaan liiton taloutta. Huomioidaan taloussuunnitelmassa myös piirien talouden pidon suunnittelu pidemmällä aikavälillä.	Sijoitustoiminnan aloittaminen siirtyy vuodelle 2021, Korona-tilanteen vuoksi taloustilanteeseen tuli yllättäviä tekijöitä, joiden takia varallisuuden sijoittamisen suunnittelu ei ollut ajankohtaista. Sen sijaan Lukiolaissäätiön sijoituksia järjesteltiin uudestaan. Pitkänaikavälin taloussuunnitelmaa ei tehty tänä vuonna, koska strategia ja koronatilanne veivät huomion. Asia on kuitenkin huomioitu vuoden 2021 toimintasuunnitelman kärkihankkeena. Piirien talouden pidemmän aikavälin suunnittelu siirtyi myös vuoteen 2021. Talouden kehittämisen haasteet huomioitiin strategiatyössä, mutta konkreettisten skenaarioiden tekeminen siirtyi vuodelle 2021.
IV	Sääntöuudistus	Liiton säännöt ovat ajantasaiset.	Perustetaan sääntöuudistustyöryhmä käymään läpi yhdistyksen säännöt ja kartoittamaan muutostarpeet. Tehdään esitykset muutostarpeista liittokokoukselle.	Sääntöuudistustyöryhmä kokousti kevään aikana kolme kertaa ja käsittelee sääntöjen uudistamistarpeet. Sääntöryhmän puheenjohtajana toimi varapuheenjohtaja Söderholm. Muut jäsenet olivat Elias Pitkänen (liha), Benjamin Lamberg (Iha), Lukas Virtala (PTMK), Lauri Koskentausta (asiantuntija), Wiking Vuori (asiantuntija). Työryhmän sihteerinä toimi pääsihteerä. Säännöt käsiteltiin liittohallituksen asiakirjaviikonlopussa elokuun alussa ja lähetettiin kommentteille piireille ja jäsenille syyskuussa.
V	Omistajaohjaus	Frank huomioi liiton näkökulmat palvelun kehittämisessä. Frank turvaa liiton toimintaa muuttuvassa toimintaympäristössä.	Tehdään kehittävää ja aktiivista omistajaohjausta. Luodaan toimivia rakenteita yhteistyölle, jotka vahvistavat liiton varainhankintaa ja yrityksen liiketoimintaa. Varmistetaan, että liiton etu huomioidaan yrityksen kehittämistyössä.	Omistajapäivä järjestettiin 28.4., jossa mietittiin Frankin tulevaisuutta ja omistajaohjauksen linjauksia. Omistajapäivä oli etänä johtuen koronarajoituksista. Osallistujia oli kaikista omistajajärjestöistä ja se sai hyvää palautetta. Syksyllä järjestettiin Opiskeja-Holding Oy:n koulutus yrityselämään sekä katsaus Frankin nykytilanteeseen. Sopimuksen tekeminen on aloitettu, mutta se on vielä kesken. Suunnitelmaa on aloitettu, mutta se on vielä keskeneräinen. Liittohallitukselle järjestettiin iltakoulu Frankiin liittyen 17.4., jolloin pohdittiin Frankin tulevaisuutta. Frank asioista on tiedotettu liittohallituksen kokouksissa aktiivisesti.

Jatkuvan toiminnan kuvaus

Nro	Toiminnan kuvaus	Toiminnan tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Hyvä johtaminen, työyhteisön kehittäminen ja työhyvinvoinnin edistäminen	Liitto on hyvin johdettu organisaatio. Liitossa työntekijät voivat hyvin.	Vahvistetaan hyvää johtamista ja rakennetaan helppoja kanavia antaa ja saada palautetta. Järjestetään työyhteisön kehittämispäiviä sekä yhteisiä koulutuksia. Lisätään sektorirajat ylittävää yhteistyötä ja huolehditaan työyhteisön sisäisestä tiedonkulusta. Perehdytetään uudet työyhteisön jäsenet huolellisesti ja systemaattisesti. Tarjotaan toimihenkilöille ja liiton puheenjohtajistolle ympärivuotisesti tukea työssään.	Kevään ensimmäinen virkistyspäivä jouduttiin perumaan johtuen koronatilanteesta, mutta sen tilalle suunniteltiin etävirikistyspäivä. Lisäksi etätyöskentelyn parantamiseksi on järjestelty erilaisia toimiston yhteisiä hassuttelujuttuja, kuten perähuoneen etäparit, pubivisa ja rairuohon kasvatuskilpailu. Ennen kesää saatiin kuitenkin järjestettyä virkistyspäivä, jossa toimiston porukka teki tehtäviä pitkin Helsingiä. Ideoita ja ehdotuksia on kerätty työntekijöiltä ja suunniteltu sen perusteella toimiston kehittämismääräyksen jakoa. Erityiseksi toiveeksi nousivat sähköpöydät, jotka päätettiin hankkia kaikille työntekijöille. Fysioterapeutti on käynyt toimistolla ja antanut neuvoja sekä sektorikohtaisesti että yleisesti toimiston työergonomiaan liittyen. Sähköpöydät on tilattu ja otettu käyttöön. Loppu budjetti käytetään työhuoneiden ja yhteisten tilojen sisustamiseen työntekijöiden toiveiden mukaan. Henkilöstön kanssa käytiin kehityskeskustelut alkuvuodesta, joissa keskityttiin tavoitteiden asettamiseen tulevalle vuodelle. Lisäksi työntekijät ovat käyneet tekkikeskusteluja pääsihteerin kanssa noin kuukauden välein. Alkuvuodesta käytiin jokaisen tiimin kanssa tiimikehityskeskustelut, joissa keskityttiin tiimin työskentelyyn ja sen kehittämiseen. Toimisto siirtyi maaliskuuna alusta etätöihin, jolloin pääsihteerä kysyi joka viikko kuulumiset ja tavoitteet tulevalle viikolle työntekijöiltä. Uusille työntekijöille on tehty lista ja vuosikello toimiston käytänteistä ja perinteistä. Tiedostoa täydennetään toimintakulturia koskien loppuvuoden aikana. Vuoden aikana on tehty yhteensä seitsemän rekrytointia, kun työntekijöitä on siirtynyt uusiin tehtäviin ja organisaatiossa on tullut uusia tehtäviä auki. Osa rekrytoinneista tehtiin sisäisinä rekrytoineina ja osaan järjestettiin avoin haku. Avoimissa rekrytoinneissa osallistettiin työntekijöitä. Perehdytysprosessia on pyritty kehittämään palautteen pohjalta, mutta toistaiseksi kehittävää palautetta on tullut vähäisesti.

2	Toiminnanohjaus, toiminnan suunnittelu ja seuranta	<p>Toiminnan suunnittelu on kaikille selkeää.</p> <p>Toiminnan suunnittelu on lukiolaisten näköistä.</p>	<p>Lukiolaiset johtavat toiminnan suunnittelua.</p> <p>Työntekijöiden asiantuntemusta hyödynnetään toiminnan suunnittelussa.</p> <p>Järjestetään toiminnan suunnittelupäivät yhdessä liittohallituksen ja toimihenkilöiden kanssa.</p> <p>Pilkotaan toimintasuunnitelma konkreettisemmaksi toteutussuunnitelmaksi.</p>	<p>Toiminnansuunnittelu päivät järjestettiin kolmesti vuoden aikana. Ensimmäiset pidettiin Kemiönsaarella, jossa tarkennettiin toimintasuunnitelmaa toteutussuunnitelmaksi. Toiset toiminnansuunnittelupäivät järjestettiin virtuaalisesti johtuen koronatilanteesta. Niissä aloitettiin uuden toimintasuunnitelman työstäminen ideomalla toimintaa. Kolmannet toiminnansuunnittelupäivät järjestettiin Karja-Lohjalla, jossa viimeisteltiin toimintasuunnitelma, varauduttiin koronasyksyyn sekä käsiteltiin tavoiteohjelmaa.</p> <p>Toimintasuunnitelmasta tehtiin toteutussuunnitelma vuoden alussa ja toteutussuunnitelmaa on arvioitu sektoreiden ja liittohallituksen kesken vuoden mittaan. Alkuvuodesta jokainen sektori varasi itselleen kolme aikaa toteutussuunnitelman arviointiin.</p> <p>Puheenjohtajisto ja liittohallitus vastasi toiminnansuunnittelusta ja vetivät projektia eteenpäin. Liittohallitus päätti laittaa asiakirjat kommentteille elokuun alussa.</p> <p>Asiakirjatyöstö aloitettiin heti alkuvuodesta strategialla, joka saatiin viimeisteltä kesäkuun aikana. Tämän jälkeen siirryttiin toimintasuunnitelmaan, tavoiteohjelmaan ja talousarvioon. Näiden työstöä johti liittohallitus ja pääsihteeri.</p>
3	Talouden suunnittelu ja huolellinen hoitaminen	<p>Taloudenpidon käytänteet ovat selkeät kaikille toimijoille.</p> <p>Liiton taloudenpito on suunniteltua ja muutoksiin reagoidaan ajoissa.</p>	<p>Perehdytetään liittohallitus, uudet toimihenkilöt sekä piirihallitukset huolellisen taloudenpidon ja hyvän hallinnon periaatteisiin sekä tarvittavien työkalujen käyttöön.</p> <p>Laaditaan talousarvio ja täsmentävä reaalityökalu, jossa toimintaa sopeutetaan tarpeen mukaan, ja seurataan sen toteutumista säännöllisesti.</p> <p>Raportoidaan säännöllisesti taloudesta liittohallitukselle ja toimihenkilöille.</p>	<p>Henkilöstöä ja luottamustoimijoita on perehdytetty talouden ja hallinnon työkaluihin vuoden alussa. Kuitenkin perehdytyksessä on aukkoja, joita tulee kehittää tulevina vuosina. Talouden seurantaan järjestettiin koulutustoimihenkilöille vuoden alussa yhdessä tilitoimiston kanssa.</p> <p>Talouden seuranta on pyritty parantamaan olemalla aktiivisesti yhteydessä tilitoimiston kanssa sekä selvittämällä tiliointi- ja kustannuspaikka käytänteitä.</p> <p>Reaalitalousarviota on päivitetty kolme kertaa vuoden aikana. Eryistä päivitystarvetta on aiheuttanut koronatilanne, joka aiheutti uusia epävarmuuksia talouden toteutumiseen.</p> <p>Toimihenkilöille on raportoitu talouden toteutumisesta reaalityökalun päivittämisen yhteydessä ja toimistopalaverissa.</p>
4	Kestävä kehitys	Liiton toiminta on kestävän kehityksen mukaista.	<p>Toteutetaan liiton kestävän kehityksen suunnitelmaa.</p> <p>Arvioidaan kestävän kehityksen toteutumista.</p>	<p>Kestävän kehityksen suunnitelmaa on arvioitu toimistolla ja toimipiteitä on pyritty tekemään suunnitelman mukaisesti. Esimerkkeinä on työvälineiden hankkiminen käytettynä sekä paperitelineiden vaihtaminen kestävämpiin liinoin.</p> <p>Toimistolle valittiin kestävän kehityksen vastaavaksi Pauliina Vuorinen.</p> <p>Piirejä on kehoitettu nimeämään kestävästä kehityksestä vastaavat henkilöt ja järjestövarapuheenjohtajan perehdytykseen kirjattu muistiin, että niin muistetaan tehdä jo alkuvuodesta jatkossa.</p>
5	Yhdenvertaisuuden edistäminen	Yhdenvertaisuus on huomioitu kaikessa liiton toiminnassa.	<p>Toteutetaan liiton yhdenvertaisuussuunnitelmaa.</p> <p>Arvioidaan yhdenvertaisuuden toteutumista.</p>	<p>Luottamustehtäviin hakevien kustannuksia on kartoitettu, mutta työ on vielä kesken ja 2020 vuoden kulut ovat hyvin erilaiset kuin tavanomaisena vuonna, joten selvitystyö jatkuu ensi vuonna.</p> <p>Toimistolle valittiin yhdenvertaisuudesta vastaavaksi henkilökäsi Iiris Hynönen, joka vastaa myös yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumisesta.</p>
6	Liittohallitustyöskentely	<p>Liittohallituksella on valmiudet ja osaaminen liiton johtamiseen.</p> <p>Liittohallituksen ja toimihenkilöiden yhteistyö on sujuvaa ja hedelmällistä.</p> <p>Liittohallituksen työskentely on läpinäkyvää.</p>	<p>Liittohallitus perehdytetään kautensa alussa ja hallitukselle järjestetään ympärivuotisesti koulutusta tehtävien hoitamisen tueksi. Jo liiton johtotehtäviin hakeutuville tarjotaan perehdytystä hakemastaan tehtävästä.</p> <p>Vahvistetaan mahdollisuuksia liittohallituksen ja toimihenkilöiden vuorovaikutukselle.</p> <p>Toteutetaan liittohallituksen itsearviointi kaksi kertaa vuodessa ja kehitetään toimintaa palautteen perusteella.</p> <p>Rakennetaan toimivat viestinnän ja yhteistyön rakenteet liittohallituksen ja toimiston välille.</p> <p>Liittohallituksen toiminnasta ja päätöksistä viestitään aktiivisesti lukiolaisille ja lukiolaistoimijoille.</p>	<p>Liittohallitus ja toimihenkilöt eivät ole tavanneet systemaattisesti toiminnansuunnittelupäivien ulkopuolella, vaan sen sijaan jokainen liittohallitus sekä toimisto ovat sektoreittain työstäneet yhdessä asiakirjoja.</p> <p>Mentori-/alumnitapaamisten osalta päätettiin, ettei vallitseissa olosuhteissa niitä lähdetä pilotoimaan tänä vuonna.</p>

7	Toimiston ylläpito ja muut tukipalvelut	<p>Työympäristö on toimiva ja viihtyisä.</p> <p>Työntekeminen on sujuvaa ja aika käytetään oikeisiin asioihin.</p>	<p>Jokaiselle työntekijälle hankitaan työn tekemisen kannalta tarvittavat välineet.</p> <p>Mitataan työssä viihtymistä tasaisesti ja tehdään toimenpidelistaus työympäristön kehittämistarpeista.</p> <p>Työssä ja työympäristössä viihtymisestä raportoidaan liittohallitukselle.</p>	<p>Ergonomiatarpeet on kartoitettu työfysioterapeutin avulla ja hankintoja tehty kartoituksen perusteella.</p> <p>Koronakevään jäljiltä työntekijöille ja liittohallitukselle tehtiin kysely siitä, kuinka työntekeminen on onnistunut poikkeusoloissa. Monessa asiassa onnistuttiin poikkeustilanteessa toimimaan erittäin hyvin.</p> <p>Työntekijöiltä on kartoitettu tarpeita työvälineistä erityisesti etätöiden tekemiseen kaksi kertaa vuoden aikana. Näiden perusteella on tehty muun muassa hankinnat työpöydistä, kuulokkeista ja muista vastaavista työtä helpottavista välineistä.</p> <p>Työvälineitä on pyritty uusimaan vuoden aikana. Useille henkilöille on ostettu uusia tietokoneita ja puheenjohtajistolle hankittiin uudet työpuhelimet.</p>
8	Jäsenten osallisuus	Jäsenet kokevat liiton omaksi järjestökseen.	<p>Liiton sisäistä osallisuustyötä vahvistetaan. Erityisesti kiinnitetään huomiota opiskelijakuntien mahdollisuuksiin saada tietoa liiton toiminnasta ja osallistua sen kehittämiseen.</p> <p>Järjestön toiminta, toimijoiden tehtävät ja vaikuttamisen paikat tehdään selkeiksi jäsenistölle.</p>	<p>Osallisuuden toteuttamisen tavoista on keskusteltu ja niitä on pyritty kehittämään, mutta varsinaista kartoitusta ei ole tehty. Tunnistettuihin kehittämistarpeisiin on kuitenkin tartuttu ja muun muassa asiakirjatyöstössä toimijoita on osallistettu useampaan kertaan asiakirjatyöstön eri vaiheissa.</p> <p>Mahdollisuus vaikuttaa toimintaa ohjaavien asiakirjojen valmisteluun on tarjottu vuoden aikana useita kertoja, useissa eri kanavissa ja eri vaiheissa työstöä. Asiakirjojen työstöprosessin ensimmäiseksi vaiheeksi lisättiin yhteinen ideointi Kevätpäivillä, jonka jälkeen aloitettiin vasta liittohallituksen ja toimiston keskinäinen ideointi. Asiakirjojen ensimmäisien kärkihankkeiden työstämisessä kuultiin piiritoimikuntaa kesäkuussa ja valmiit asiakirjaluonnokset lähetettiin kommentteille ensimmäisen kerran elokuussa ja toisen kerran lokakuussa. Syyskuussa asiakirjaluonnokset esiteltiin toimijoille työpajoissa ja siellä tarjottiin mahdollisuus jättää kommentteja ja vaikuttaa asiakirjoihin vielä ennen liittohallituksen toista asiakirjaviikonloppua, jossa myös Syyspäiviltä tulleet ideat huomioitiin käsittelyssä.</p>
9	Henkilöstö ja toimijat	Liiton henkilöstö ja toimijat voivat hyvin.	<p>Vahvistetaan liiton toimihenkilöiden ja puheenjohtajiston itsensä johtamisen taitoja ja tarjotaan sitä helpottavia työkaluja.</p> <p>Huolehditaan, että kenenkään työkuorma ei kasva liian suureksi ja että jokaisella on mahdollisuus ja keinot hallita omaa työtään.</p> <p>Vahvistetaan työyhteisön hyvinvointia tukevia käytäntöjä ja tarjotaan toimihenkilöille monipuolisia mahdollisuuksia hyödyntää ja kehittää omaa osaamistaan.</p> <p>Vahvistetaan toimijoiden itsensä johtamisen taitoja ja tarjotaan sitä helpottavia työkaluja.</p>	<p>Toimihenkilöille ja puheenjohtajistolle järjestettiin koulutus itsensäjohtamisesta vuoden alussa yhdessä Nyyti ry:n kanssa. Lisäksi toimiston porukalle järjestettiin toimiston kehittämispäivä elokuun alussa, jossa käsiteltiin yhteisiä käytänteitä, palautteenantoa sekä itsensä johtamista.</p> <p>Toimenpidesuunnitelma toimijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseen otettiin mukaan strategiaprosessiin ja asiakirjatyöstöön. Siitä tehtiin vuoden 2021 yksi kärkihankkeista.</p>
10	Toiminnan rahoitus	Liiton rahoituspohja on monipuolinen.	<p>Haetaan rahoitusta uusiin hankkeisiin ja ydintoiminnan sivuhaaroihin eri ministeriöiltä, säätiöiltä tai muilta kumppaneilta.</p> <p>Varmistetaan, että julkinen avustus kasvaa tai säilyy samalla tasolla.</p>	<p>Työelämähankkeelle haettiin elokuun alussa uutta rahoitusta. Lisäksi valmisteltiin avustushakemus esports-toiminnan aloittamiseen liitossa.</p> <p>Yleisavustusta haetaan syyskuun aikana.</p> <p>Onnistuneen korona-ajan viestinnän ansiosta saatiin tehtyä uusia kumppanuuksia muun muassa ministeriöiden kanssa.</p>

Osavuositointakertomus 1.1.–30.9.2020

YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA 2020–2022

TAPAHTUMAT

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2019):

Liitto järjestää vuosittain 11 suurempaa koulutustapahtumaa, joille ovat tervetulleita kaikki lukiolaiset. Esteettömyyden huomioimisessa näissä tapahtumissa on parannettavaa. Tapahtumat ovat itsessään edullisia, mutta majoitus kustantaa muutamista kympeistä reiluun sataan euroon.

Tapahtumapaikoista päätettäessä on huomioitu aikaisempien vuosien paikkakunnat ja tätä kautta maantieteellinen kattavuus vuosien saatossa. Jokaisen mukavuuden ja turvallisuuden takaamiseksi kaikki tapahtumat ovat alkoholittomia. Tapahtumapalautteet otetaan huomioon seuraavaa tapahtumaa järjestettäessä.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Jokainen lukiolainen kokee olevansa tervetullut liiton tapahtumiin.	Liitto kannustaa jäsenistöään toimimaan tasavertaisesti kaikkia kohtaan.	Liitto on luonut toimijoiden käyttöön yhdenvertaisuuden muistilistan tapahtumiin. Päivityksen yhteydessä kesällä 2020 pyritti aiempaa paremmin huomioimaan erilaisia esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyviä aiheita. Yhdenvertaisuudesta on myös koulutettu tapahtumilla. Kesällä 2020 luotu liitolle turvallisemman tilan periaatteet, jotka jaetaan osallistujille ilmoittautumisen yhteydessä ja käydään läpi tapahtumien alussa. Lisätty ilmoittautumislomakkeisiin kohta, että hyväksyykö em. ohjeet.
2	Osallistujat voivat ilmaista itseään, esimerkiksi sukupuoli-identiteettiään haluamallaan tavalla ilman pelkoa syrjityksi tulemisesta.	Kaikissa tapahtumajärjestelyissä otetaan huomioon ihmisten moninaisuus ja jokaisen itsemäärittelyoikeus.	Tapahtumille järjestetään unisex-vestat, ilmoittautumisessa ei kysytä sukupuolta tai osallistujien sukupuoliä tilastoida.
3	Osallistuminen liiton tapahtumiin on mahdollista lukiolaisen mistään ominaisuuksista tai lähtökohdista riippumatta.	Tarkastellaan mahdollisuutta saada tapahtuma alennettuun hintaan toimijan taustan huomioiden. Tapahtumia järjestetään maantieteellisesti kattavasti hyvien julkisten kulkuyhteyksien päässä. Tapahtumapaikkakuntia suunniteltaessa valitaan paikkakunnat tapahtuman kokoon ja luonteeseen sopiviksi. Selvitetään mahdollisuutta antaa tapahtumastipendejä niitä eniten tarvitseville, jotta mahdollisimman moni voisi osallistua liiton tapahtumiin taloudellisesta tilanteesta riippumatta.	Kannustetaan piirejä ja kouluja tukemaan osallistujien kustannuksia resurssien puitteissa. Selvitetään liiton mahdollisuutta toimia asian tiimoilta vuonna 2021. Tapahtumia järjestetään maantieteellisesti kattavasti hyvien julkisten kulkuyhteyksien päässä. Tapahtumapaikkakuntia suunniteltaessa valitaan paikkakunnat tapahtuman kokoon ja luonteeseen sopiviksi. Asiaa on selvitetty, mutta selvitystyö jatkuu. Lukiolaissäätö ei lähtenyt tukemaan asian edistämistä, joten täytyy selvittää muita mahdollisuuksia.
4	Liiton tapahtumat ovat esteettömiä.	Tapahtumapaikoista ja tapahtuman sisällöstä päätettäessä otetaan huomioon esteettömyys. Tapahtumapaikkojen esteettömyydestä tiedotetaan tapahtumaviestinnässä. Nimetään henkilöt, joihin voi olla yhteydessä esteettömyysasioista ja kerrotaan heistä osallistujille. Laitetaan tapahtumailmoittautuslomakkeisiin kohta, jossa voi ilmoittaa tarvitsemistaan erityisjärjestelyistä. Liitto takaa tarvittaessa henkilökohtaiselle avustajalle ilmaisen osallistumisen tapahtumalle. Yhdenvertaisuuden toteutuminen piirin tapahtumissa on yksi tulostavoitepalautusten saamisen kriteeri. Luodaan liiton ja piirien sekä jäsenjärjestöjen käyttöön yhdenvertaisuus-checklist, josta tapahtuman järjestäjä voi tarkistaa, että yhdenvertaisuusasiat on otettu huomioon. Luodaan yhdenvertaisuus-checklististä lomake, jonka piirit ja jäsenjärjestöt täyttävät tapahtuman jälkeen.	Periaatetta noudatetaan jo parhaan mukaan. Lisäksi ilmoittautumisessa selvitetään osallistujien muut erityistarpeet, jotta ne voidaan huomioida tapahtuman esteettömyysjärjestelyissä. Tapahtumapaikkojen esteettömyydestä tiedotetaan tapahtumaviestinnässä (esim. pyörätuoliliiska, äänentoisto, induktiosilmukka jne.) ja kannustetaan osallistujia kertomaan järjestäjille erityistarpeistaan. Tapahtuman päävastuuhenkilöön voi olla yhteydessä esteettömyysasioista, ja hänestä/heistä kerrotaan osallistujille. Tapahtumailmoittautuslomakkeisiin on lisätty kohta, jossa voi ilmoittaa tarvitsemistaan erityisjärjestelyistä. Liitto takaa tarvittaessa henkilökohtaiselle avustajalle ilmaisen osallistumisen tapahtumalle. Selvitetään, miten voitaisiin paremmin huomioida tai toteuttaa, jotta yhdenvertaisuuden toteutuminen piirin tapahtumissa olisi yksi tulostavoitepalautusten saamisen kriteeri. Päivitetty kesällä 2020. Otetaan piireille ja jäsenjärjestöille käyttöön viimeistään vuodelle 2021. Luodaan yhdenvertaisuus-checklististä lomake, jonka piirit ja jäsenjärjestöt täyttävät tapahtuman jälkeen - viimeistään 2021
5	Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista tapahtuman osallistujia tietää, kenelle voi siitä kertoa, myös anonymisti, ja tilanteeseen puututaan.	Nimetään jokaiselle tapahtumalle häirintäyhdyshenkilöt, joihin tapahtuman osallistujat voivat olla tarpeen tullen yhteydessä ja kerrotaan heistä osallistujille. Tapahtumien palautelomakkeet voi halutessaan antaa täysin anonymina.	Nimetään jokaiselle tapahtumalle häirintäyhdyshenkilöt, joihin tapahtuman osallistujat voivat olla tarpeen tullen yhteydessä ja kerrotaan heistä osallistujille. Häirintäyhdyshenkilöt koulutetaan tehtäviinsä joka vuosi. Tapahtumien palautelomakkeet voi halutessaan antaa täysin anonymina.

VAALIT

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2019):

Liiton vaalikulttuuri on kehittynyt viime vuosina hyvään suuntaan. Vaaleille on viime vuosina nimetty joka syksy yhdenvertaisuustarkkailijat, joihin voi ottaa yhteyttä vaaleihin liittyvissä rikkomuksissa.

Varsinkin keskusliiton luottamushenkilöiden sukupuolijakauma kautta liiton historian on ollut erittäin epätasainen. Liiton 34-vuotisessa historiassa 33 puheenjohtajasta vain 7 on ollut naisia, ja liittohallitusten kokoonpanot kautta aikain ovat olleet muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta miesvaltaisia. Liiton historiassa ei ole yhtäkään vain naisista koostuvaa puheenjohtajistoa. Piiritoiminnassa ja piirien johdossa sukupuolijakauma on selkeästi tasaisempi, mutta useammin naisvaltainen kuin miesvaltainen.

Keskusliiton luottamustehtäviin hakevien henkilöiden vaikuttamistaustat liitossa ovat nykyään kirjavampia kuin ennen, eli tiettyjä stereotyyppioita on onnistuttu rikkomaan.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Jokainen liiton jäsen kokee, että hän voi tavoitella luottamustehtäviä asettumalla ehdolle vaaleissa taustastaan riippumatta.	Toimijoita kannustetaan asettumaan ehdolle vaaleissa mistään henkilökohtaisista ominaisuuksista tai järjestöhistoriastaan riippumatta.	Toimenpide on jo käytössä, ja tätä tuodaan esille ehdolle asettumista koskevissa "mainoksissa" ja ohjeistuksissa. Asiasta kysytään aktiivikyselyssä. Ehdokkaille toteutetaan liittokokouksen jälkeen yhdenvertaisuutta koskeva kysely.
2	Vaalikulttuuri on yhdenvertainen ja tasa-arvoinen ja mahdollistaa jokaisen halukkaan ehdokkuuden.	Yhdenvertaisuustarkkailijat seuraavat tasa-arvon, yhdenvertaisuuden ja hyvien tapojen toteutumista vaalisyyksynä niin liiton kuin piirien vaaleissa ja heille voi ilmoittaa rikkomuksista.	Ennen liittokokousta 2020 tehdään suunnitelma, miten toteutetaan systemaattisesti.
3	Ehdokkuus ei vaadi kohtuuttomasti rahallista tai ajallista panostusta.	Vaalikampanjointi on vapaata niissä rajoissa joissa ehdokas ei omalla kampanjoinnillaan loukkaa toisen vapautta kampanjoijoiden.	Huomioidaan ohjeistuksissa.
		Tarjotaan liiton tai piirien johtotehtäviin hakeville maksuton koulutustapahtuma. Liitto tukee liiton johtotehtäviin hakevia keskeisiin vaalipaneelisiin ja -tilaisuuksiin osallistumisen kustannuksissa.	Järjestetään Korpিকেikka. Tapahtumasta ei peritä maksua. 2020 järjestettiin koronatilanteen vuoksi etätapahtuma. Asiasta on käyty keskustelua, miten tämä olisi mahdollista. Lisäksi tuetaan mahdollisuutta järjestää etätapaamisia luottamustehtäviin hakeville.
4	Demokratia toteutuu täysin henkilövalinnoissa.	Henkilövalinnat suoritetaan aina äänestyksellä, kun ehdokkaita on enemmän kuin valittavia henkilöitä.	Toteutuu jo.
		Henkilövalinnoissa ei käytetä vaalivaliokuntaa tai muuten neuvotella vaalin tulosta.	Toteutuu jo.
		Liitossa ei hyväksytäkään minkään asteista ryhmäkuria, joka ilmenisi esimerkiksi piirijärjestöjen tai opiskelijakuntien äänestyskäytännöissä tai puoluepoliittisena järjestäytymisenä.	Toteutuu jo, mutta hyvä seurata vuosittain. Yhdenvertaisuustarkkailijat ovat aktiivisia liittokokouksen aikana ja heille voi ilmoittaa ilmenevistä epäkohdista.
		Liittohallitus sekä piirien puheenjohtajistot eivät ota kantaa piirien henkilövalintoihin.	Syksyisin muistutetaan ja käydään läpi pelisääntöjä. Käytännöt sovittava PTMK:n ja liittohallituksen osalta reagoinnissa.
	Liittohallitus ei ota kantaa liittohallitusvaaliin.	Syksyisin muistutetaan ja käydään läpi pelisääntöjä. Liittohallitus ei ota kantaa ehdokkaisiin, ja pyrkii tsemppaamaan ihan jokaista ehdokasta tasapuolisesti. Mietitään tulevaisuudessa tarkemmin, miten käytäntöä toteutetaan.	
	Toimihenkilöt ja istuva puheenjohtajisto eivät ota henkilövalintoihin kantaa.	Tämä toteutuu jo. Syksyisin muistutetaan ja käydään läpi pelisääntöjä. Toimihenkilöt ja puheenjohtajisto eivät reagoi keidenkään ehdokkaiden vaalipostauksiin somessa, ja tästä tiedotetaan myös ehdokkaita ja tukitiimejä.	

VIESTINTÄ

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2019):

Liiton nettisivujen ja muun viestintämateriaalin helppolukuisuutta on tarkasteltu ja sen pohjalta on ryhdytty toimiin. Kieliversiot ovat tarjolla suomen lisäksi myös englanniksi, ruotsiksi sekä pohjoissaameksi.

Liitolla on useita kuvapankkeja, joista viimeisimmät on kuvattu vuosina 2017 ja 2019. Kuvapankit ilmentävät lukiolaisten moninaisuutta hyvin, mutta eivät kiittävästi. Liitossa käytettyjä käsitteitä on viime aikoina erityisesti ulkoisessa viestinnässä avattu yleiskielisiksi. Työtä on kuitenkin tehtävä erityisesti brändistrategian jalkauttamisen kanssa työntekijöille sekä liitossa toimiville yksilöille.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Liiton vuorovaikutuksellinen viestintä tavoittaa kaikki Suomen lukiolaiset.	Edistetään lukiolaisten tietoisuutta siitä, keille tapahtumat ja toiminta ovat suunnattuja.	Tapahtumamarkkinoinnissa tarkennetaan kenelle tapahtumat erityisesti sopii. Lähtökohtaisesti tapahtumat ovat aina suunnattuja kaikille lukiolaisille. Tapahtumia kehitetään paremmin kohdeyleisölle suunnatuiksi. Kerrotaan toiminnasta Kouliksella.
2	Liiton viestinnässä näkyä lukiolaisten moninaisuus. Lukiolaiset kokevat samaistumista viestinnän sisältöihin.	Liiton viestintä tunnistaa lukiolaisten moninaisuuden ja pyrkii ilmentämään sitä.	Visuaalisessa viestinnässä (kuvat, kuvitukset, videot) käytetään ja näytetään monen näköisiä nuoria (esim. ihonväritään, pukeutumiseltaan ja tyyliltään).
3	Liiton viestintä on esteetöntä, ja sisältö on helposti ymmärrettävää.	Kehitetään liiton nettisivujen monikielisyttä.	Käännöksistä on käytävä keskustelua vuosina 2021–2022. Käännökset vaativat lisäresursseja.
		Parannetaan viestinnän ja muiden materiaalien helppolukuisuutta ja esteettömyyttä, esimerkiksi tekstityksillä.	Lisätään kaikkiin uusiin julkaistaviin videoihin tekstitykset, jos se ei ole kohtuuttoman työn takana (esim. liittokokous striimitalenne on asia erikseen). Lisätään Instagram Stories -videoihin puheesta tärkeimmät pointit tekstinä. Arvioidaan digitaalisen viestinnän saavutettavuuden tasoa WCAG-kriteeristön avulla ja kehitetään sitä täyttämään A- ja AA-tason kriteerit --> 2021 viestinnän kärkihanke toimintasuunnitelmassa. Seurataan myös piirien viestintää ja tarvittaessa koulutetaan ja muistutetaan piiritoimijoita saavutettavuusasioista.
		Vältetään ulkoisessa viestinnässä lyhenteitä ja liittoslangia.	Ei käytetä lyhenteitä tai liittoslangia puheessa eikä tekstissä, kun viestitään liitosta ulospäin. Jos lyhenteen käyttäminen on välttämätöntä tai viestiä selkeyttävää, se avataan tekstin alussa. Koulutetaan ja muistutetaan tarvittaessa toimijoita. 2020 alussa koulutettu Talvipäivillä ja toimistolla.

TYÖSKENTELY LIITOSSA

Yleistä nykytilanteesta (2019):

Sukupuolten välinen palkkatasa-arvo toteutuu liiton työntekijöiden keskuudessa tällä hetkellä täydellisesti. Työilmapiiri on lämmin ja kannustava, ja yleinen työhyvinvointi on hyvä. Liiton työntekijät ovat aktiivisesti mukana rakentamassa ja kehittämässä järjestökulttuuria. Liiton toimitilat eivät tällä hetkellä ole esteettämiä.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Liitossa työskenteleviä kohdellaan yhdenvertaisesti.	Selvitetään mahdollisuutta edistää toimitilojen esteettömyyttä.	Liiton toimisto ei ole esteetön eikä toistaiseksi ole mahdollisuutta muuttaa sitä sellaiseksi. Huomioidaan esteettömyys mahdollisissa tulevien toimitilojen kartoituksissa.
		Kaikki samanlaisissa tehtävissä työskentelevät saavat sukupuolesta riippumatta samaa palkkaa.	Toteutuu.
2	Työyhteisö ei ole cis- eikä heteronormatiivinen.	Tehtävänimikkeissä ei esiinny sukupuoleen viittaavia liitteitä.	Toteutuu. (Lukiolaissäätiö ei osa liittoa, mutta nimike 'asiamies' kaipaisi päivitystä sopivalla hetkellä)
3	Työilmapiiri on hyvä ja kannustava, jossa jokainen saa olla oma itsensä. Jokainen liitolle työtä tekevä kokee olevansa osa työyhteisöä.	Suoritetaan työhyvinvointikyselyitä ja kehitetään työympäristöä ja -yhteisöä tulosten mukaisesti.	Helmikuussa 2020 tehty kysely kehityskeskusteluiden yhteydessä, ergonomiatarkastuksen yhteydessä sovittiin toimenpiteistä työympäristön kehittämiseksi. Kesäkuussa 2020 tehtiin kevään arviointi- ja hyvinvointikysely sekä etätyöskentelyn työturvallisuuskartoitus, josta tehtiin toimenpide-ehdotukset työnantajalle.
4	Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista työntekijä tietää, kenelle voi siitä kertoa.	Nimetään toimihenkilöistä joka vuoden alussa kaksi häirintäyhdyshenkilöä, joihin kuka tahansa toimija tai toimihenkilö voi olla yhteydessä ympäri vuoden.	Nimitys tehty ja tarvittaessa vaihdettu henkilöstön vaihtuessa. Viestiminen ulospäin tekemättä. Vuonna 2021 tehdään näkyvämmäksi.
5	Liiton rekrytointiprosessit ovat hakijoille reiluja ja mielekkäitä.	Rekrytointien yhteydessä kaikkia kohdellaan tasa-arvoisesti koko prosessin läpi.	Tätä pyritään aina toteuttamaan. Liittohallitukselle koulutetaan jatkossa joka vuosi liiton rekrytointiperiaatteet ja rekryjä ohjaavat lait ja asiakirjat.
		Liiton työntekijöiden rekrytointi toteutetaan anonyymisti.	Voidaan kokeilla rekrytointien anonymisointia alkaen 2021 tai 2022, mikäli siihen on resursseja.

LUOTTAMUSHENKILÖT JA LUKIOLAISTOIMIJAT

Yleistä nykytilanteesta (2019):

Järjestön vapaaehtoistoimijat tuntevat työnsä arvokkaaksi ja näkevät sen tulokset. Työmäärän tasaisemman jakautumisen ja paremman delegoinnin suhteen on kuitenkin vielä tehtävää, sillä on vaarana, että vapaaehtoistoimijat kokevat taakkansa liian suureksi eivätkä koe avun pyytämistä tarpeeksi helpoksi.

Eri elinten jäsenet tuntevat saavansa tasa-arvoista kohtelua luottamustehtävässään tai muuna osana toimintaa, mutta yhdenvertaista kohtelua on nostettava ja vahvistettava jatkuvasti.

Ilmapiiri luottamushenkilöiden ja järjestön kaikkien toimijoiden kesken on hyvä ja syrjintää ei juuri esiinny. Hyvän ja kaikkia kunnioittavan toimintakulttuurin luominen ja ylläpitäminen on jokaisen toimijan vastuulla, ja sitä vastaan toimiminen tulee tunnustaa heti ja siihen tulee puuttua.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Liitossa toimiminen on esteetöntä.	Ketään ei syrjitä, ahdistella tai kiusata toiminnassa ja kyseisiin toimiin reagoidaan välittömästi asian vaatimalla vakavuudella.	Huomioidaan koulutuksissa, tapahtumien alussa, piirikummitoiminnassa, kaikkialla. Sanotaan ääneen.
2	Jokainen luottamushenkilö ja lukiolaistoimija voi liitossa hyvin ja toimiminen on mielekästä eikä syrjintää tapahdu.	Kaikesta liiton toiminnasta on mahdollista antaa anonymisti palautetta ympäri vuoden. Ketään ei pakoteta osallistumaan epämiellyttäviin tilanteisiin tai tapahtumiin vastoin tahtoaan.	On olemassa anonyymi palautekanava: bit.ly/palautekaikesta. Lisätään myös nettisivuille ja parannetaan tiedottamista aiheesta. Huomioidaan kaikessa. Mietitään etukäteen omassa toiminnassa mahdollisia vaihtoehtoisia tapoja osallistua. Vältetään toimintatapoja, jotka voivat aiheuttaa epämiellyttävän olon toimijoille/osallistujille.
3	Luottamushenkilöt osaavat toimia ja viestiä kriisi- ja ongelmatilanteissa tilanteen vaatimalla tavalla.	Kriisi- ja ongelmatilanteiden viestinnästä tehdään pakollinen osa jokaisen luottamustoimijan koulutusta niin liitossa kuin piireissä.	On mukana liittohallituksen ja PTMK:n koulutuksissa. Servitetaan 2021-2022, miten voitaisiin vielä paremmin jakaa tietoa piiritoimijoille.
4	Luottamustehtäviin hakeutumista ja valituksi tulemistä koskevia oletuksia tai ennakkoluuloja ei ole.	Edistetään yhdenvertaista ja tasa-arvoista toimintakulttuuria sekä puretaan esteitä ja ennakkoluuloja ja ehkäistään niiden syntymistä.	Lisätään yhdenvertaisuudesta puhumista tapahtumiin ja muuhun toimintaan, jotta esteet ja ennakkoluulot tulisivat näkyville. Tästä esimerkkinä turvallisemman tilan periaatteet, jotka otettiin käyttöön syksyllä 2020. Mahdollinen koulutus toimistolle (esim. antirasismiin liittyen) sopivassa kohdassa.
5	Jokaisen tekemä työ on yhtä arvokasta.	Kaikkien toimijoiden antamaa työpanosta arvostetaan ja sen merkitys tunnustetaan.	Puhutaan asiasta myös ääneen niin perehdytyksissä kuin tapahtumissakin.
6	Kohdatessaan häirintää tai kiusaamista luottamushenkilö tietää, kenelle voi siitä kertoa.	Liittohallituksessa on ympäri vuoden kaksi häirintäyhdyshenkilöä, joihin kuka tahansa toimija voi olla yhteydessä. Häirintäyhdyshenkilöt koulutetaan tehtävään.	Valittu liittohallituksesta Tua, Hugo ja Emilia. He osallistuivat keväällä 2020 Allianssin häirintäyhdyshenkilökoulutukseen.
7	Toimintaan on mahdollista lähteä mukaan läpi vuoden.	Tarjotaan mahdollisuuksia lähteä mukaan läpi vuoden, vaikka luottamushenkilöt valitaan vain kerran vuodessa.	Kiinnitetään tähän huomiota toiminnan suunnittelussa niin piireissä kuin liitossa. Piireissä esim. kannustetaan lähtemään mukaan tiimitoimintaan muulloinkin kuin vuoden alussa.

Osavuositointakertomus 1.1.–30.9.2020

KESTÄVÄN KEHITYKSEN SUUNNITELMA 2019–2021

TAPAHTUMAT

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2018):

Liitto järjestää vuosittain 11 suurempaa tapahtumaa eri puolilla Suomea. Koulutusten tapahtumapaikoista päätettäessä on huomioitu aikaisempien vuosien paikkakunnat ja maantieteellinen kattavuus sekä riittävän hyvät kulkuyhteydet. Kulkuyhteyksiä ei kuitenkaan tarkastella kestävä kehityksen näkökulmasta riittävästi. Tapahtumapaikalta on usein huomattavasti matkaa majoitukseen ja/tai lähimmälle julkisen liikenteen asemalle, mikä johtaa runsaaseen yksityisautoiluun ja taksin käyttöön tapahtumapaikalla.

Tapahtumilla ruokailu hoidetaan joko omatoimisesti tai Liiton järjestämänä. Liiton tarjoama ruoka on monipuolista ja erityisruokavaliot huomioidaan hyvin. Ruokaa tilatessa ei kuitenkaan tarkastella riittävästi sen hiilijalanjälkeä. Tapahtumilla syntyy myös usein tarpeetonta ruokahävikkiä. Kestävä kehitys ei kuulu tapahtumien koulutussisältöihin. Tapahtumilla ei useimmiten kierrätetä jätteitä.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Tapahtumien hiilijalanjälki on mahdollisimman pieni. Tapahtumapaikoille kulkeminen ei aiheuta tarpeettomia päästöjä.	Valitaan tapahtumapaikat siten, että tapahtumapaikalle pääsee helposti julkisilla kulkuvälineillä tai muuten mahdollisimman pienellä hiilijalanjäljellä. Tapahtumapaikan on oltava kävelyetäisyydellä julkisen liikenteen pysäkiltä tai tapahtumapaikalle on järjestettävä yhteiskuljetus osuudelle, jota ei voi kulkea julkisilla kulkuvälineillä. Kuljetuksen hiilijalanjälki on valintakriteeri yhteiskuljetusten palveluntarjoajia valittaessa.	Useimmat tapahtumat hyvien kulkuyhteyksien päässä. Kevätpäivillä yhteiskuljetus mahdollisimman ympäristöystävällinen. Majoitus ja koulutuspaikka pyritään hankkimaan mahdollisimman läheltä toisiaan. Tapahtumapaikat pyritään valitsemaan läheltä julkisen liikenteen asemia ja pysäkkejä. Tapahtumapaikalle on järjestetty yhteiskuljetuksia, mikäli matkat ovat olleet pitkiä. Kuljetuksen hiilijalanjälki sisällytetään tarjouspyyntöön. Tarkennetaan toimintatapaa 2021.
2	Tapahtumilla ei synny tarpeetonta jätettä.	Tapahtumilla huolehditaan kierrätyksestä varaamalla jätteille ja pantillille pulloille lajitteluastiat sekä opastamalla osallistujia. Tarjotaan tapahtumilla mahdollisuus kaulanauhojen kierrättämiseen. Suositetaan paperittomia toimintamuotoja koulutuksissa. Jos paperisia materiaaleja tarvitaan, niitä uudelleenkäytetään mahdollisuuksien mukaan.	Tehdään laminoituiden (uudelleen käytettävät) kierrätysohjeet ja huolehditaan kierrätyspisteiden helposta saavutettavuudesta. Mäinitään tapahtumakirjeessä ja tapahtuman lopuksi laitetaan esille laatikko, johon voi palauttaa kaulanauhan. Paperin kulutus harkitaan aina tarkkaan ja uudelleenkäytetään materiaaleja. Paperisten materiaalien käyttöä tulee perusteella aina pedagogisesti.
3	Tapahtumilla tarjottava ruoka on ekologista ja osallistujia saa mahdollisuuksia tutustua ekologisiin ruokavaliioihin.	Tapahtumilla tarjottavaa ruokaa hankittaessa huomioidaan sen ekologisuus tarjoamalla mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi kotimaisia kasvuotteita sekä kasvispainotteista ruokaa.	Niillä tapahtumilla, joissa tarjotaan ruoka järjestäjien puolesta, pyritään suosimaan kotimaisia kasvuotteita ja kasvispainotteista ruokaa. Osallistujia voidaan kannustaa tekemään ympäristöystävällisiä valintoja omakustanteisissa ruokailuissa.
4	Tapahtumilla ei synny tarpeetonta ruokahävikkiä.	Tehdään yhteistyötä esimerkiksi kauppojen kanssa hävikkiruoan hyödyntämiseksi. Tapahtumilla, joilla liitto tarjoaa ruokailut, ruokailuihin sisällytetään vähintään yksi kasvisruoka. Tarjotaan osallistujille mahdollisuuksia kokeilla erilaisia ekologisia ruokavaliota, ja arvioidaan mahdollisimman tarkasti tarvittavan ruoan määrä. Ohjeistetaan toimijoita tapahtumalle tarvittavan ruoan määrän arvioinnissa.	Mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi saman päivän aamupalatarvikkeet voi ostaa alennetuista läheltä viimeistä käyttöpäivää olevia tuotteista. Pyritään tarjoamaan aina kasvisruokaa. Tuodaan näkyväksi eri ruokavalioiden hiilijalanjälkiä. Tarvittaessa pyydetään ulkopuolisia asiantuntijoita puhumaan aiheesta tapahtumilla. Annetaan suosituksia tapahtumapaikan läheisistä ruokapaikoista. Ohjeistetaan ruoan määrän arvioinnissa. Piireille annetaan tieto tapahtuman erityisruokavalioiden ja osallistujamäärästä ruoan arvioinnin avuksi.
5	Tapahtumilla osallistujia saa eväitä kaikkien kestävä kehityksen osa-alueiden toteuttamiseen omassa toiminnassaan.	Tapahtumien koulutuksiin sisällytetään näkökulmia eri kestävä kehityksen osa-alueista.	Toimitaan esimerkkinä tekemällä kestävä elämäntavan mukaisia valintoja.
6	Tapahtumat kannustavat niille osallistujia eri taustoista tulevia lukiolaisia jatkamaan liiton toiminnassa ja kehittämään liittoa.	Kestävä kehityksen toteutuminen piirin tapahtumilla ja muussa toiminnassa otetaan huomioon piireille maksettavissa tulostavoitepalautuksissa. Luodaan liiton ja piirien käyttöön kestävä kehityksen checklist, josta tapahtuman järjestäjä voi tarkistaa, että kestävä kehitys on otettu huomioon tapahtumalla. Tapahtumia suunniteltaessa otetaan huomioon sekä uudet osallistujat että pitkään toiminnassa mukana olleet. Liiton toimijat toivottavat sekä uudet että vanhat kasvat tervetulleiksi tapahtumille ja huolehtivat avoimesta ilmapiiristä.	Kestävä kehityksen toteutuminen otetaan huomioon toteutuneen toiminnan mukaan piireille maksettavissa tulostavoitepalautuksissa. Luodaan kestävä kehityksen checklist hyödynnettäväksi liiton ja piirien tapahtumilla (julkaistaan viimeistään 2021). Talvipäivät on suunnattu uusille toimijoille, sillä siellä opitaan perusteita toimimisesta lukiolaisissa. Muilla tapahtumilla näitä taitoja pääsee syventämään. Liiton toimijat toivottavat sekä uudet että vanhat kasvat tervetulleiksi tapahtumille ja huolehtivat avoimesta ilmapiiristä. Jee!

HANKINNAT

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2018):

Kaupasta hankintoja tehdessä käytetään usein kertakäyttöisiä muovikasseja. Piirien tapahtumille sekä valtakunnallisten tapahtumien iltaohjelmiin hankitaan lähes poikkeuksetta kertakäyttöisiä astioita, jotka on valmistettu pääsääntöisesti muovista ja kartongista. Tuotteen hinta on usein merkittävin kriteeri ostopäätöstä tehdessä, eikä esimerkiksi tuotteen käyttöikä tai hiilijalanjälkeä huomioida riittävästi.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Liiton toimintaan liittyvät hankinnat ovat sekä ekologisesti, eettisesti että taloudellisesti kestäviä. Hankittavat tuotteet ja palvelut ovat ekologisesti tuotettuja.	Tuotetta hankittaessa otetaan huomioon sen käyttöikä sekä käyttötarpeen kesto.	Käytetään aina harkintaa hankintoja tehdessä ja mietitään, voisiko sen saada käytettynä tai lainattuna. Luodaan huoneentaulu vastuullisten hankintojen tekemiseen 2021.
		Vältetään hankintoja, jotka tekevät liiton riippuvaiseksi tietystä tavarantoimittajasta tai valmistajasta.	Kiinnitetään tähän huomiota hankintoja tehdessä. Liitetään huoneentauluun.
		Selvitetään hankittavien tuotteiden ja palveluiden ekologisuus.	Painettavissa materiaaleissa sekä toimiston hankinnoissa on otettu huomioon ekologiset materiaalit (esim. kopiopaperi, painotuotteet, toimiston saippuat, kahvit ym.). Otettu toimistolla käyttöön käsipyyhepaperien lisäksi pyyherrullat.
		Hankittaessa palkintoja huomioidaan niiden ekologisuus esimerkiksi suosimalla kiertopalkintoja.	Arvontojen palkinnoissa on suosittu esimerkiksi lahjakortteja ja palkittu aineettomilla lahjoilla.
2	Hankinnoista ei aiheudu tarpeetonta jätettä.	Kaupasta hankintoja tehtäessä ei osteta muovikasseja tai -pusseja, vaan käytetään olemassa olevia kangas- tai kestokasseja sekä -pusseja.	Toteutuu jo melko hyvin. Liitetään huoneentauluun.
		Kertakäyttöastoiden hankkimista vältetään, mutta jos niitä on välttämätöntä hankkia, vältetään muovisia kertakäyttöastioita. Kertakäyttöastioiden asianmukaisesta kierrätyksestä huolehditaan.	Toteutuu jo monilta osin. Huoneentauluun.

HALLINTO JA TOIMISTO

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2018):

Liitto tarjoaa työntekijöilleen työsuhte-etuna julkisen liikenteen matkat HSL-alueella, joten työntekijöiden matkat toimistolle kuljetaan pääsääntöisesti käyttäen julkista liikennettä. Toimistolla ei käytetä kertakäyttöastioita ja jätteet lajitellaan. Liiton jäsenmaksun paperilaskutus on jäsenelle maksullinen, sähköinen laskutus maksuton. Jäsenten tietoisuus tästä on kuitenkin puutteellista. Hankittaessa toimistolle pesuaineita niiden ekologisuutta ei ole tarkasteltu systemaattisesti. Liiton talouden suunnittelu on pitkäjänteistä.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Liiton toiminnasta ei aiheudu turhaa tulostusjätettä.	Asiakirjoja tulostettaessa selvitetään, ovatko tulosteet välttämättömiä ja kuinka paljon niitä tarvitaan.	Liittokokoukseen painatetaan erillinen painettu pumaska vain niille, jotka sen tilaavat erikseen. Kaikki aineistot pyritään tuottamaan digitaalisesti. Huomioidaan yhdenvertaisen osallistumisen mahdollisuus.
2	Liiton laskutus toimii sähköisesti.	Tiedotetaan liiton jäseniä sähköisestä laskutuksesta sekä kannustetaan jäseniä ottamaan sähköinen laskutus käyttöön perimällä maksua paperilaskusta.	Paperimaksusta peritään 2,90€ lisämaksu. Sähköisellä liittymislomakkeella on oletusarvoisesti valittu sähköpostilasku. Otetaan jäsenlaskutuksessa käyttöön myös e-laskumahdollisuus vuoden 2020 aikana.
3	Liiton toimisto toimii esimerkinä ekologisesti toimivasta.	Huolehditaan kierrätyksestä liiton toimistolla varaamalla jätteille lajiteluasiat sekä opastamalla tilojen käyttäjiä. Toimistolla siirrytään ympäristöystävällisiin pesuaineisiin ja selvitetään mahdollisuutta luopua käsipyyhepaperista.	Toimistolta löytyy erilliset astiat biojätteelle, muoville, kartongille, paperille sekä sekajätteelle. Myös tyhjiille pulloille ja tölkeille on oma astiansa. Metallin- ja lasinkeräysastiat puuttuvat toimistolta. Saippuat ja tiskiaineet ovat ympäristöystävällisiä. Pitää kartoittaa mahdollisuutta sopia siivoojan kanssa ympäristöystävällisistä siivoustuotteista. Toimistolle on tilattu käsipyyherullatelineet vessoihin, jotta käsipaperin käyttöä voitaisiin vähentää.
4	Liiton työntekijät ovat tietoisia kestävä kehityksen edistämisestä liiton toiminnassa.	Koulutetaan liiton työntekijöitä kestäväan kehitykseen liittyvissä asioissa.	Suunnitellaan toteutusta ja toteutetaan koulutus työntekijöille 2021.
5	Liitto toimii esikuvana kestävä kehityksen edistämisessä järjestökentällä.	Selvitetään ja hyödynnetään yhteistyömahdollisuuksia erilaisten järjestötoiminnan kestävä kehityksen mittareiden luomiseksi.	Selvitetään vuonna 2021.
		Tehdään kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumus.	Selvitetään asiaa 2021 (https://kestavakehyts.fi/sitoumus2050)
6	Liiton taloudelliset toimintaedellytykset säilyvät alati sekä muuttuvassa toimintaympäristössä.	Suunnitellaan liiton taloutta pitkäjänteisesti ja hoidetaan varallisuutta suunnitelmallisesti.	Taloussuunnittelua tehdään vuosittain. Tänä vuonna tehtiin kaksi reaalityalousarviota korona-viruspandemian takia.
			Tehtään liitolle pidempi aikainen keskipitkän aikavälin taloussuunnitelma.

MATKUSTAMINEN

Yleiskuvaus nykytilanteesta (2018):

Liitto maksaa matkakorvauksia niihin oikeutetuille lähinnä julkisilla kuljetuista matkoista. Matkakorvauksia ei makseta polkupyörällä kuljettaessa. Erikoistilanteissa myös oman auton tai taksin käyttö on sallittua matkakorvauksien piirissä olevalla matkalla. Käytänteet siitä, milloin oman auton käyttö on sallittua, eivät ole yhtenäiset piirien ja keskusliiton välillä. Liiton ja piirien tapahtumille matkustetaan edelleen usein omalla autolla.

Nro	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutus ja tulokset 1–9/2020
1	Liiton toimintaan liittyvästä matkustamisesta ei aiheudu turhia päästöjä.	Suositaan matkustamista julkisilla kulkuvälineillä, etenkin junalla.	Matkat tehdään lähtökohtaisesti julkisilla ja erityisesti vuonna 2020 on suosittu etäyhteyksiä kokousten ja tapahtumien järjestämisessä, jotka eivät ole vaatineet matkustamista.
2	Liiton toiminnassa vähennetään yksityisautoilua.	Sallitaan oman auton käyttö matkakorvauksiin oikeutetulta henkilöltä vain tapauksissa, joissa matkustaminen ei ole järkevästi mahdollista julkisilla kulkuvälineillä, ja yhdenmukaistetaan käytänteitä siitä, missä tilanteissa matkustaminen omalla autolla on sallittua.	Tarkistetaan ja päivitetään nykyiset käytänteet vuoden 2020 aikana.
3	Liitto kannustaa jäsenistöä ja toimihenkilöitä käyttämään julkista ja kevyttä liikennettä liikuttaessa paikasta toiseen.	Maksetaan matkakorvauksiin oikeutetulle henkilölle korvaus myös polkupyörän käytöstä. Kannustetaan kestäväään matkustamiseen esimerkiksi tempauksin.	Otetaan huomioon, kun matkustusohjesääntöä päivitetään vuodelle 2021. Kevään 2020 pyöräilykilometrikisa. Työstä johtuva matkustaminen vähentynyt huomattavasti koronatilanteen takia. Työsuhde-etuna saa HSL-kortin. Järjestetään jatkossakin tempauksia.